

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W ŁODZI

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2019

Łódź, 4 listopada 2020 r.

SPIS TREŚCI

Cel i zakres deklaracji środowiskowej	3
Oświadczenie weryfikatora środowiskowego	4
Informacje ogólne	5
Nazwa i adres	5
Organy Funduszu	6
Kontekst organizacji	7
Opis działalności	7
Analiza SWOT	11
Potrzeby i oczekiwania zainteresowanych stron	14
Polityka środowiskowa	17
Opis systemu zarządzania środowiskowego	19
Aspekty środowiskowe	22
Aspekty bezpośrednie	26
Aspekty pośrednie	27
Cele i zadania środowiskowe	31
Cele i zadania środowiskowe związane aspektami środowiskowymi bezpośrednimi	31
Cele i zadania środowiskowe związane aspektami środowiskowymi pośrednimi	32
Efekty działalności środowiskowej	52
Efekty działalności środowiskowej związane z aspektami bezpośrednimi	52
Efekty działalności środowiskowej związane z aspektami pośrednimi	55
Uczestnictwo pracowników w systemie EMAS i współdziałanie ze społecznością lokalną	74

Cel i zakres deklaracji środowiskowej

Celem deklaracji środowiskowej jest dostarczenie wszystkim zainteresowanym stronom, w tym społeczności lokalnej, firmom współpracującym i instytucjom administracji publicznej, informacji dotyczących osiągnięć i efektów działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2019 r.

Deklaracja środowiskowa obejmuje m.in. opis systemu zarządzania środowiskowego, będącego częścią wdrożonego w Funduszu Zintegrowanego Systemu Zarządzania zgodnego z wymaganiami norm: PN EN ISO 9001:2015; PN-EN ISO 14001:2015, SPZK, wydanie III z kwietnia 2014 r., Rozp. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 1221/2009 z dnia 25.11.2009 (EMAS) oraz Rozp. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) r. 2017/1505 z dnia 28.08.2017 r. zmieniające Załączniki I, II i III Rozp. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) r. 1221/2009 z dnia 25.11.2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) oraz Rozp. Komisji (UE) 2018/2026 z dnia 19 grudnia 2018 r. zmieniające załącznik IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Ponadto deklaracja zawiera opis aspektów środowiskowych wraz z powiązаныmi z nimi celami i zadaniami środowiskowymi oraz efektami działalności środowiskowej.

Wszystkie prezentowane w deklaracji informacje i dane obejmują okres od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r.

Fot. 1. Siedziba WFOŚiGW w Łodzi przy ul. Dubois 118.

Oświadczenie weryfikatora środowiskowego

OŚWIADCZENIE WERYFIKATORA ŚRODOWISKOWEGO W SPRAWIE CZYNNOŚCI WERYFIKACYJNYCH I WALIDACYJNYCH

Centrum Certyfikacji Jakości Wojskowej Akademii Technicznej reprezentowane przez Dyrektora Joannę Jasińską (nazwisko), o numerze rejestracji weryfikatora środowiskowego EMAS PL-V-0002 akredytowany(-a) lub licencjonowany(-a) w odniesieniu do zakresu 64.30.Z, 84.12 (kod NACE) oświadcza, że przeprowadził(-a) weryfikację, czy obiekt(-y) lub cała organizacja, o których mowa w deklaracji—środowiskowej/uaktualnionej deklaracji środowiskowej(*) organizacji **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi** (nazwa) o numerze rejestracji (jeśli jest dostępny) **PL 2.10-003-75** spełnia wszystkie wymogi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. dotyczące dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Podpisując niniejszą deklarację oświadczam, że:

- weryfikacja i walidacja zostały przeprowadzone w pełnej zgodności z wymogami rozporządzenia (WE) nr 1221/2009,
- wyniki weryfikacji i walidacji potwierdzają, że nie ma dowodów na brak zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami prawnymi dotyczącymi środowiska,
- dane i informacje zawarte w deklaracji—środowiskowej/zaktualizowanej deklaracji środowiskowej(*) organizacji/obiektu(*) dają rzetelny, wiarygodny i prawdziwy obraz całej działalności organizacji/obiektu (*) w zakresie podanym w deklaracji środowiskowej.

Niniejszy dokument nie jest równoważny z rejestracją w EMAS. Rejestracja w EMAS może być dokonana wyłącznie przez organ właściwy na mocy rozporządzenia (WE) nr 1221/2009. Niniejszego dokumentu nie należy wykorzystywać jako oddzielnej informacji udostępnianej do wiadomości publicznej.

Sporządzono w Warszawie dnia 23.12.2020

DYREKTOR
Centrum Certyfikacji Jakości
Wydziału Bezpieczeństwa, Logistyki
i Zarządzania WAT
dr inż. Joanna JASIŃSKA

Informacje ogólne

Nazwa i adres

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

ul. Dubois 118, 93-456 Łódź

Tel.: 42 663-41-00, fax: 42 633 41-01

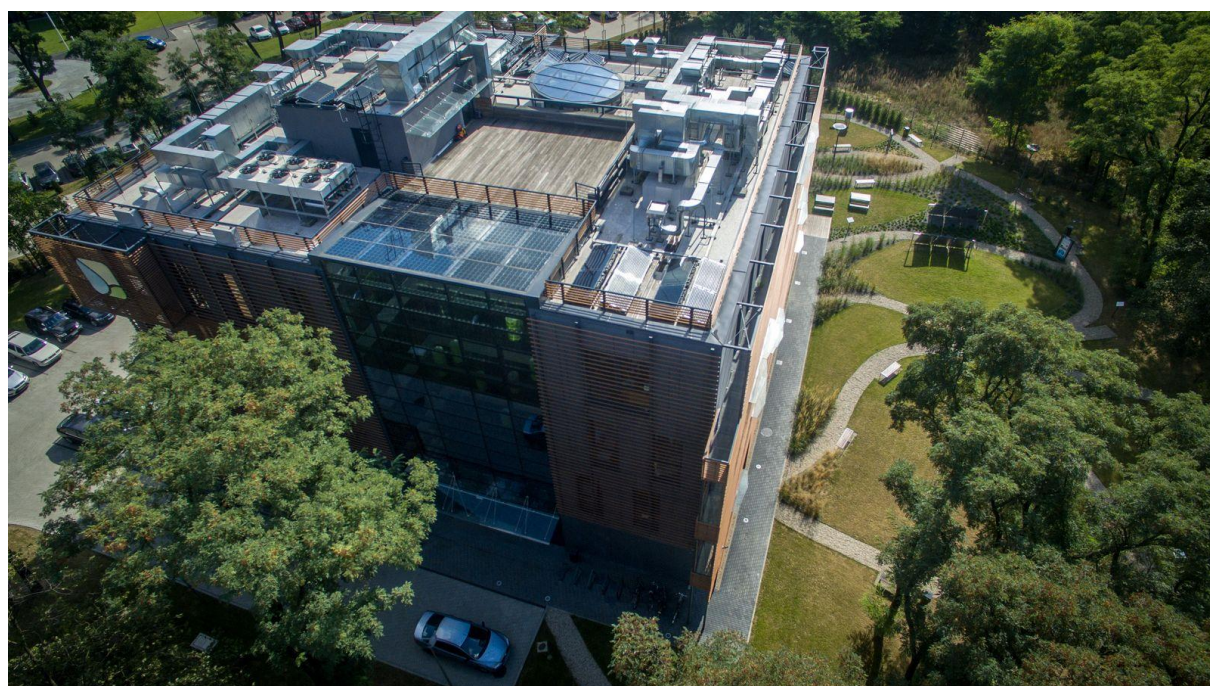
E-mail: fundusz@wfosigw.lodz.pl

Od 2016 r. Fundusz realizuje swoje zadania statutowe, a od roku 2017 ustawowe, w siedzibie zlokalizowanej przy ul. Dubois 118 w Łodzi.

Czterokondygnacyjny, nowoczesny biurowiec zaprojektowano z wykorzystaniem instalacji proekologicznych, opartych między innymi na odnawialnych źródłach energii. Jest to pierwszy tego typu budynek użyteczności publicznej w Łodzi.

Obiekt jest wyposażony w:

- instalację solarną – kolektory słoneczne przetwarzające energię słoneczną na ciepłą, służącą do podgrzewania wody użytkowej;
- instalację grzewczo-chłodzącą, pracującą w oparciu o dolne źródło ciepła, wykorzystującą ciepło lub chłód ziemi;
- instalację fotowoltaiczną – ogniwa fotowoltaiczne, umieszczone na dachu oraz w południowej fasadzie budynku, pobierające energię słoneczną, która przetwarzana jest na energię elektryczną.

Fot. 2. Instalacje fotowoltaiczne na budynku siedziby WFOŚiGW w Łodzi.

Źródłem ciepłej wody użytkowej jest m.in. instalacja solarna (kolektory słoneczne usytuowane są w otoczeniu budynku), natomiast chłodzenie i ogrzewanie pomieszczeń odbywa się poprzez instalację VRV (ze zmiennym przepływem czynnika chłodniczego). Wentylacja części pomieszczeń odbywa się za pomocą uzdatnionego powietrza, przygotowanego wstępnie w poziomym wymienniku gruntowym, wykorzystującym ciepło lub chłód ziemi, z odzyskiem ciepła z powietrza wywiewanego (rekuperacja). Dolne źródło ciepła służy zarówno do chłodzenia, jak i ogrzewania budynku.

Budynek jest zasilany w energię elektryczną z dystrybucyjnej sieci miejskiej, jak również z własnego mikroźródła w postaci mikroinstalacji fotowoltaicznej. Otoczenie budynku oświetlone jest m.in. lampami autonomicznymi ze zintegrowanymi panelami fotowoltaicznymi. Na terenie posesji znajduje się miejsce segregacji odpadów. Ponadto w budynku mieszczą się: sala pokazowo-edukacyjna połączona z konferencyjną, które są wykorzystywane do prowadzenia działań z zakresu edukacji ekologicznej. W otoczeniu budynku urządzono ścieżki edukacyjne służące propagowaniu zagadnień związanych z ochroną środowiska.

Organy Funduszu

1. RADA NADZORCZA

Skład Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w 2019 przedstawiał się następująco:

- **Pan Grzegorz Mroczek** – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- **Pan Paweł Sałek** – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- **Pan Dariusz Pieniak** – Członek Rady Nadzorczej,
- **Pan Dominik Gabrysiak** – Członek Rady Nadzorczej,
- **Pan Ryszard Marcinkowski** – Członek Rady Nadzorczej.

2. ZARZĄD

W roku 2019 (do chwili obecnej) Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi obradował w następującym składzie:

Prezes Zarządu – **Pan Wojciech Miedzianowski**,

Zastępca Prezesa Zarządu – **Pani Anna Górczyńska**.

3. PEŁNOMOCNIK ZARZĄDU DS. SYSTEMU ZARZĄDZANIA

- **Pani Marzena Ciechulska**.

Obsługę techniczno-organizacyjną organów Funduszu realizujących zadania ustawowe zapewnia **Biuro Funduszu**, w którym w dniu 31.12.2019 r. zatrudnionych było 110 pracowników.

Kontekst organizacji

Opis działalności

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi działa od 1993 roku. Początkowo funkcjonował jako samodzielna instytucja sektora finansów publicznych, a od 2010 r. jako samorządowa osoba prawna w rozumieniu ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. Fundusz prowadzi działalność na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Szczegółowy sposób prowadzenia gospodarki finansowej wojewódzkich funduszy, określiła Rada Ministrów w rozporządzeniu z dnia 16.11.2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz.U. z 2018 poz. 592). Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi wraz z innymi wojewódzkimi funduszami oraz Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej obsługują jedną spójną dziedzinę zadań publicznych: finansowe wspieranie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce.

Fundusz stanowi istotny element wdrażania regionalnej polityki ochrony środowiska. Udzielając finansowego wsparcia dąży do realizacji celów długoterminowych określonych w Strategii działania WFOŚiGW na lata 2017-2020.

Celem działania wojewódzkich funduszy jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie określonym w **art. 400a ust. 1 pkt 2, 2a, 5-9a, 11-22 i 24-42**.

1. Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej obejmuje:

2) *przedsięwzięcia związane z ochroną wód;*

2a) *przedsięwzięcia związane z wdrożeniem programu działań, o którym mowa w art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne;*

5) *wspomaganie realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska;*

6) *działania z zakresu zagospodarowania odpadów nielegalnie przemieszczonych, w przypadkach, o których mowa w art. 23-25 rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów (Dz. Urz. UE L 190 z 12.07.2006, str. 1), wspomaganie realizacji zadań przeciwdziałających nielegalnemu przemieszczaniu odpadów, w tym tworzenia miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów, o których mowa w art. 24a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;*

7) *koszty gospodarowania odpadami z wypadków, o których mowa w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;*

8) *przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami;*

8a) *wykonywanie badań i pomiarów związanych z odpadami przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska oraz badań laboratoryjnych w zakresie zawartości metali ciężkich w bateriach lub akumulatorach przez Inspekcję Handlową;*

8b) *finansowanie w całości lub w części wpisów w sprawach prowadzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska przed sądami administracyjnymi;*

- 8c) koszty usunięcia odpadów i gospodarowania nimi w przypadku, o którym mowa w art. 26a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- 9) przedsięwzięcia związane z ochroną powierzchni ziemi, z wyłączeniem remediacji polegających na samooczyszczaniu;
- 9a) przedsięwzięcia związane z niepolegającą na samooczyszczaniu remediacją historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, jeżeli obowiązującym do przeprowadzenia remediacji jest regionalny dyrektor ochrony środowiska lub władająca powierzchnią ziemi jednostka samorządu terytorialnego;
- 11) badania i upowszechnianie ich wyników oraz postęp techniczny w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- 12) rozwój przemysłu produkcji środków technicznych i aparatury kontrolno-pomiarowej, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej;
- 13) rozwój sieci stacji pomiarowych, laboratoriów i ośrodków przetwarzania informacji, służących badaniu stanu środowiska;
- 14) system kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, w szczególności tworzenie baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat;
- 15) wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska, innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła;
- 16) wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku;
- 17) działania polegające na zapobieganiu i likwidowaniu poważnych awarii oraz szkód górniczych, a także ich skutków;
- 18) prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy;
- 19) przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidowanie ich skutków dla środowiska;
- 20) zapobieganie skutkom zanieczyszczenia środowiska lub usuwanie tych skutków, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego;
- 21) przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza;
- 22) wspomaganie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii;
- 24) wspomaganie ekologicznych form transportu;
- 25) działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- 25a) opracowywanie audytów krajobrazowych;
- 26) działania związane z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

- 27) *opracowywanie planów ochrony dla obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz prowadzenie monitoringu przyrodniczego;*
- 28) *przedsięwzięcia związane z ochroną i przywracaniem chronionych gatunków roślin lub zwierząt;*
- 29) *przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków;*
- 30) *zadania związane ze zwiększaniem lesistości kraju oraz zapobieganiem szkodom w lasach i likwidacją tych szkód, spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne;*
- 31) *profilaktykę zdrowotną dzieci zamieszkałych na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska;*
- 31a) *zadania związane z racjonalnym wykorzystaniem żywności oraz przeciwdziałaniem jej marnowaniu;*
- 32) *edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju;*
- 33) *przygotowywanie i obsługę konferencji krajowych i międzynarodowych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej;*
- 34) *działania z zakresu gromadzenia i rozpowszechniania informacji o najlepszych dostępnych technikach oraz działania związane z rejestracją i analizą wniosków o wydanie pozwolenia zintegrowanego i wydanych pozwoleń zintegrowanych, o których mowa w art. 206 i 212;*
- 35) *opracowywanie i wdrażanie nowych technik i technologii w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności dotyczących ograniczania emisji i zużycia wody, a także efektywnego wykorzystywania paliw;*
- 36) *wydatki na nabywanie, utrzymanie, obsługę i zabezpieczenie specjalistycznego sprzętu i urządzeń technicznych, służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej;*
- 37) *wojewódzkie programy ochrony środowiska, programy ochrony powietrza, plany działań krótkoterminowych, programy ochrony przed hałasem, programy ochrony i rozwoju zasobów wodnych, plany gospodarki odpadami, plany gospodarowania wodami oraz krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, a także wspomaganie realizacji i systemu kontroli tych programów i planów;*
- 37a) *zadania służące wsparciu polskich technologii środowiskowych w kraju i za granicą, będące elementami polityki ochrony środowiska i pozostające w kompetencji ministra właściwego do spraw klimatu;*
- 38) *współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi;*
- 39) *przygotowywanie dokumentacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które mają być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi;*
- 40) *współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków bezwrotnych pozyskiwanych w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej;*
- 41) *współfinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1834 oraz z 2018 r. poz. 1693);*

41a) przedsięwzięcia związane z wdrażaniem i funkcjonowaniem systemu ekzarządzania i audytu (EMAS) oraz systemu weryfikacji technologii środowiskowych (ETV);

42) inne zadania służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju i zgodne z polityką ochrony środowiska.

Fundusz działa na terenie województwa łódzkiego i koncentruje się głównie na wspieraniu przedsięwzięć z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej, ochrony powietrza, ochrony ziemi, ochrony przyrody, badań naukowych, edukacji ekologicznej oraz monitoringu, zapobieganiu i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Udzielanie pomocy finansowej ze środków Funduszu następuje na podstawie umów cywilnoprawnych, zgodnych z Zasadami udzielania pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW w Łodzi oraz z zapisami programów priorytetowych lub regulaminami konkursów.

Ponadto Fundusz udziela dofinansowania na podstawie m.in. następujących dokumentów:

- Kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków WFOŚiGW w Łodzi;
- Listy przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na 2019 rok;
- Procedury udzielania dofinansowania na realizację zadań ze środków WFOŚiGW w Łodzi;
- Katalogu kwalifikacji kosztów dla zadań dofinansowywanych ze środków WFOŚiGW w Łodzi.

Analiza SWOT WFOŚiGW w Łodzi

MOCNE STRONY

wszelkie fakty mające pozytywny wpływ na działalność Funduszu, które WFOŚiGW w Łodzi może kształtować sprawczo, tj. może nimi zarządzać

POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY:

- kompetentna i wykwalifikowana kadra, z dużą praktyką zawodową, umożliwiającą właściwą realizację zadań, w tym w zakresie wdrażania i zarządzania stosownymi programami operacyjnymi Unii Europejskiej;
- nowa siedziba umożliwiająca prowadzenie działań edukacyjnych i promująca proekologiczne rozwiązania budowlane i instalacyjne;
- Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normą PN-EN ISO 9001:2015, uwzględniający wymagania środowiskowej normy PN-EN ISO 14001:2015, SPZK oraz EMAS.

DZIAŁALNOŚĆ PODSTAWOWA I POTENCJAŁ FINANSOWY:

- wypracowane zasady gospodarki finansowej i procedury finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, pozwalające na wypłacanie kwot wyższych niż uzyskiwane z opłat i kar środowiskowych;
- wiarygodność finansowa i stabilność potencjału finansowego Funduszu gwarantująca współfinansowanie znacznego zakresu przedsięwzięć;
- wieloletnie doświadczenie w finansowaniu przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej, bliska współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami ochrony środowiska, bankami i przedsiębiorcami sprawiająca, że Fundusz jest wiodącą instytucją finansującą proekologiczne przedsięwzięcia wspierające wdrażanie wojewódzkich i krajowych polityk środowiskowych;
- zorientowanie na beneficjenta oraz terytorialna bliskość do beneficjentów, znajomość środowiskowych aspektów rozwoju kraju i rozwoju województwa, potrzeb i problemów beneficjentów oraz planów inwestycyjnych w województwie, umożliwiająca elastyczność i szybkie reagowanie na bieżące wyzwania;
- podejście niekomercyjne - kierowanie się przy udzielaniu dofinansowania na zadania proekologiczne interesem środowiskowym i publicznym, a nie wyłącznie opłacalnością przedsięwzięć przy zastosowaniu zbiektywizowanego, bezstronnego procesu przyznawania dofinansowania.

SŁABE STRONY

wszelkie fakty mające negatywny wpływ na działalność Funduszu, które WFOŚiGW w Łodzi może kształtować sprawczo – może nimi zarządzać

POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY:

- niejednorodność i słabość cyfrowej wymiany informacji i dobrych praktyk między instytucjami finansującymi zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- brak cyfrowego systemu obsługi beneficjentów (pożyczki, dotacje, przekazanie środków pjb, umorzenia – generator wniosków o dofinansowanie, elektroniczny system rozliczeń);
- mało intuicyjna strona internetowa.

DZIAŁALNOŚĆ PODSTAWOWA I POTENCJAŁ FINANSOWY:

- rozbudowana dokumentacja związana z przyznawaniem i rozliczaniem dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych oraz w procesach wewnętrznych Funduszu.

SZANSE

wszelkie fakty mające pozytywny wpływ na działalność Funduszu, których WFOŚiGW w Łodzi nie może kształtować sprawczo (tj. może jedynie na nie reagować)

- zachowanie zdecentralizowanego systemu pobierania i dystrybucji kar i opłat za korzystanie ze środowiska, pozwalające na pozostawienie środków na rynku i utrzymanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia beneficjentów;
- znaczny strumień środków unijnych z nowej perspektywy na zadania ochrony środowiska i wynikająca z nich szansa dotycząca uczestnictwa Funduszu w realizacji polityk i strategii krajowych i regionalnych;
- nowe instrumenty finansowe Unii Europejskiej, jak również rozszerzony obszar funkcjonowania Funduszu o działalność wspierającą wnioskodawców i beneficjentów;
- nowe obszary zrównoważonego rozwoju: innowacje i nowe technologie;
- rosnąca świadomość ekologiczna i aktywność inwestycyjna w sferze środowiska: samorządów terytorialnych, instytucji publicznych, podmiotów gospodarczych organizacji pozarządowych i społeczeństwa;
- wysokie i trwałe zapotrzebowanie na środki Funduszu ukierunkowane na poprawę stanu środowiska;
- poprawa ściągalności kar i opłat za korzystanie ze środowiska;
- współpraca z instytucjami publicznymi i komercyjnymi bankami.

ZAGROŻENIA

fakty mające negatywny wpływ na działalność Funduszu, których WFOŚiGW w Łodzi nie może kształtować sprawczo, może jedynie na nie reagować

- ograniczenie możliwości przyznawania dofinansowania przedsiębiorcom ze względu na przepisy prawa wspólnotowego i przepisy krajowe dotyczące zasad udzielania pomocy publicznej;
- wpływ dekonjunktury na obniżenie skłonności beneficjentów - przedsiębiorców do podejmowania ryzyka inwestycyjnego;
- ograniczenie dochodów publicznych i zmniejszenie zdolności inwestycyjnej oraz możliwości zaciągania zobowiązań przez samorządy terytorialne, jednostki budżetowe, a także przedsiębiorców;
- zmniejszenie wielkości środków na wspieranie ochrony środowiska (przy jednoczesnym braku rzeczywistego wpływu na wielkość przychodów ze źródeł ustawowych) w efekcie:
 - zmian ustawowych kierujących część strumienia opłat do innych/nowych instytucji;
 - inwestycji poczynionych w infrastrukturę mających na celu ograniczenie złego wpływu na środowisko;oraz zmienność stawek i terminów przekazywania opłat za korzystanie ze środowiska ustalanych przez Ministra Środowiska;
- rosnąca konkurencja sektora bankowego w zakresie możliwego finansowania pożyczkowego w warunkach niskich stóp procentowych.

Potrzeby i oczekiwania zainteresowanych stron

Rozpoznanie stron zainteresowanych oraz analizy oczekiwań i wymagań istotnych stron zainteresowanych w WFOŚiGW w Łodzi dokonał Zespół do spraw utrzymania w WFOŚiGW w Łodzi. Zintegrowanego Systemu Zarządzania

NA CZERWONO – Istotne strony zainteresowane

NA ZIELONO – Pozostałe strony zainteresowane

Ryc. 1. Strony zainteresowane w WFOŚiGW w Łodzi

Tabela 1

Oczekiwania i wymagania istotnych stron zainteresowanych WFOŚiGW w Łodzi

Lp.	Strona zainteresowana:	Oczekiwania i wymagania:
1.	NFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca w dystrybucji środków; • Przekazywanie informacji o inwestycjach prowadzonych na terenie województwa łódzkiego; • Sprawozdania z gospodarowania środkami Funduszu; • Uzyskiwanie opinii w zakresie listy przedsięwzięć priorytetowych pod kątem zadań współfinansowanych ze środków UE; • Realizacja programów priorytetowych w tym zadań określonych w umowach o udostępnienie środków; • Realizacja celów określonych we Wspólnej Strategii.
2.	Ministerstwo Finansów	<ul style="list-style-type: none"> • Stałe planowanie poziomu wydatków WFOŚiGW w Łodzi (lokowanie wolnych środków); • Przekazywanie informacji o posiadanych udziałach i akcjach; • Informacja o sprawozdaniu z działalności i planie działalności i wszystkich zmianach w tych dokumentach; • Realizacja zapisów Ustawy Prawo ochrony środowiska.
3.	Ministerstwo ds. Klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Informacja o sprawozdaniu z działalności i planie działalności i wszystkich zmianach w tych dokumentach; • Informacja dotycząca realizacji zadań i planowanych efektów ekologicznych; • Informacja o środkach planowanych do przekazania dla pjb; • Realizacja zapisów Ustawy Prawo Ochrony Środowiska.
4.	Łódzki Urząd Wojewódzki	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzór Wojewody nad prawidłowością podejmowanych Uchwał Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Łodzi; • Sprawozdania z gospodarowania środkami Funduszu; • Publikacje sprawozdania z działalności w elektronicznym Dzienniku Urzędowym województwa łódzkiego zgodnie z wymaganiami prawnymi.
5.	Jednostka Certyfikująca Zintegrowany System Zarządzania	<ul style="list-style-type: none"> • Umożliwienie przeprowadzenia audytów; • Utrzymanie ZSZ zgodnie z wymaganiami norm ISO, SPZK i EMAS.

Lp.	Strona zainteresowana:	Oczekiwania i wymagania:
6.	Klienci/ Beneficjenci/PJB/JST	<ul style="list-style-type: none"> • Uproszczenie zasad i procedur przyznawania środków na realizację zadań proekologicznych; • Dostępność i rzetelność informacji dla Klientów (strona internetowa, spotkania informacyjne, informacja telefoniczna, konsultacja w siedzibie Funduszu); • Szybka i profesjonalna obsługa; • Szkolenia w zakresie zasad udzielania dofinansowania, procedur udzielania dofinansowania oraz procedur związanych z wypełnianiem wniosków; • Wysoka jakość świadczonych usług; • Stworzenie punktów konsultacyjnych na terenie województwa; • Możliwość konsultacji w zakresie wypełniania wniosków; • Możliwość procedowania związanego z udzielaniem dofinansowania on-line.
7.	Pracownicy i związki zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> • Kierowanie na szkolenia, umożliwienie podnoszenia kwalifikacji; • Zapewnienie bezpiecznych warunków pracy; • Funkcjonowanie elastycznego czasu pracy; • Organizacja pracy w tym dostosowanie liczby zadań adekwatnie do możliwości pracowników i czasu pracy, • Możliwość świadczenia pracy w sposób zdalny; • Postępowanie zgodne z obowiązującym Kodeksem Etyki; • Obiektywne ocenianie pracy i skuteczne motywowanie; • Terminowe wypłacanie wynagrodzeń i innych należnych świadczeń; • Respektowanie praw pracowniczych i ustaleń zgodnie z ustawą o związkach zawodowych oraz Kodeksem pracy.
8.	Rada Nadzorcza	<ul style="list-style-type: none"> • Otrzymywanie rzetelnej, wiarygodnej i terminowej informacji o działalności statutowej/ustawowej Funduszu; • Profesjonalna obsługa posiedzeń Rady Nadzorczej; • Terminowa realizacja podjętych uchwał; • Realizacja podjętych uchwał zgodnie z funkcjonującymi w Funduszu procedurami oraz z innymi obowiązującymi regulacjami; • Możliwość odbywania posiedzeń w sposób zdalny.
9.	UODO/PUODO	<ul style="list-style-type: none"> • Przetwarzanie danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Polityka środowiskowa

Polityka środowiskowa jest częścią Polityki Zintegrowanego Systemu Zarządzania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

Misja Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi:

SKUTECZNIE WSPIERAMY DZIAŁANIA NA RZECZ ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Realizując misję oraz mając na uwadze konieczność doskonalenia organizacji, Zarząd WFOŚiGW w Łodzi zobowiązuje się do spełniania i przestrzegania wymagań wynikających z normy PN-EN ISO 9001:2015, normy PN-EN ISO 14001:2015, Systemu Ekozarządzania i Audytu EMAS oraz Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym.

Ponadto Zarząd WFOŚiGW w Łodzi deklaruje realizację niniejszej Polityki poprzez:

- działanie na rzecz zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu środowiska poprzez efektywne i zasadne dofinansowywanie przedsięwzięć mających na celu jego ochronę;
- tworzenie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia działaniom służącym temu wdrażaniu oraz jego promocję, a także poprzez współpracę z innymi podmiotami, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego, przedsiębiorcami oraz podmiotami mającymi siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- wsparcie doradcze w planowaniu, wdrażaniu inwestycji w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii ze wskazaniem dostępnych na rynku źródeł finansowania tych inwestycji;
- rozpowszechnianie szczegółowych informacji o kryteriach i zasadach dofinansowania przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska wśród potencjalnych Beneficjentów;
- przestrzeganie przepisów prawa oraz dobrowolnie podjętych norm w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa łódzkiego;
- identyfikowanie oczekiwań Beneficjentów i monitorowanie poziomu ich zadowolenia;
- zatrudnianie kompetentnego personelu, podnoszenie kwalifikacji i wiedzy pracowników oraz zapewnienie sprawnej organizacji i komunikacji wewnętrznej, warunkujących najwyższą jakość pracy i dobrą współpracę z Beneficjentami;
- kształtowanie pozytywnego wizerunku Funduszu poprzez uczestniczenie każdego pracownika w procesach doskonalenia działań całej organizacji;
- monitorowanie wszystkich procesów pod kątem możliwości wystąpienia w nich ryzyk/szans, zagrożeń korupcyjnych, a w przypadku wystąpienia ryzyk, podejmowanie właściwych środków zaradczych;
- przestrzeganie zasad i norm etycznych zapisanych w Kodeksie Etyki;
- analizę i nadzór nad pośrednimi i bezpośrednimi aspektami środowiskowymi oraz ustanawianie w tym obszarze celów środowiskowych, w szczególności w zakresie ograniczenia zużycia surowców oraz optymalizacji zużycia energii elektrycznej i ciepłej;
- zwiększanie skuteczności i efektywności procesów zapewniających doskonalenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

Realizacja Polityki Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz funkcjonowanie Systemu są systematycznie nadzorowane poprzez audyty wewnętrzne i przeglądy zarządzania. Zarząd WFOŚiGW w Łodzi zobowiązuje się do realizacji celów ogólnych Zintegrowanego Systemu Zarządzania, instytucjonalnych oraz wskazanych w Deklaracji Środowiskowej. Pracownicy Funduszu zobowiązani są do aktywnego udziału w utrzymywaniu i doskonaleniu Systemu. Działania podejmowane przez Zarząd oraz Pracowników WFOŚiGW w Łodzi ukierunkowane są na osiągnięcie jak najwyższych standardów obsługi Beneficjentów, zaufaniu do funkcjonowania w zakresie przejrzystości i bezstronności podejmowanych decyzji oraz na szerzeniu idei poszanowania środowiska naturalnego.

Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania Funduszu jest znana, realizowana przez naszych pracowników i publicznie dostępna.

Prezes Zarządu WFOŚiGW w Łodzi

Wojciech Miedzianowski

7 czerwca 2018 r.

Opis systemu zarządzania środowiskowego

W Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi został wdrożony i jest doskonalony Zintegrowany System Zarządzania.

W celu poprawy organizacji pracy i uzyskania wysokiej jakości obsługi Klientów oraz mając na uwadze konieczność racjonalnego korzystania z zasobów naturalnych i szerzenia idei ochrony środowiska, Fundusz wdrożył system zarządzania jakością i środowiskiem, zgodny z międzynarodowymi normami ISO 9001:2009 i ISO 14001:2004 w zakresie **finansowego wspierania przedsięwzięć z obszaru ochrony środowiska i gospodarki wodnej, realizowanych na terenie województwa łódzkiego.**

Kolejnym etapem rozwoju systemu zarządzania w WFOŚiGW w Łodzi było wdrożenie w 2013 r. Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym. Stanowi on część systemu zarządzania, ukierunkowanego na zapewnienie zaufania co do tego, że organizacja wdrożyła rozwiązania eliminujące lub w znacznym stopniu ograniczające możliwość występowania zjawisk korupcyjnych i rozwiązania te nadzoruje i doskonali.

W 2015 r. zakończono prace związane z dostosowaniem funkcjonującego Zintegrowanego Systemu Zarządzania do wymagań Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS). W dniu 23.05.2016 r. WFOŚiGW w Łodzi został wpisany do rejestru EMAS, prowadzonego przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska.

W 2018 r. zakończono dostosowywanie Zintegrowanego Systemu Zarządzania do wymagań nowych norm ISO 9001:2015 i ISO 14001:2015 oraz załączników I-III Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 2017/1505 z dnia 28.08.2017 r. zmieniające Załączniki I, II i III Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) r. 1221/2009 z dnia 25.11.2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

W dniach 18–20 września 2019 r. jednostka certyfikująca Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. przeprowadziła I audyt nadzoru Zintegrowanego Systemu Zarządzania na zgodność z wymaganiami norm: PN-EN ISO 9001:2015-10, PN-EN ISO 14001:2015-09 i Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym oraz w zakresie weryfikacji i walidacji Deklaracji Środowiskowej EMAS za rok 2018. Na podstawie dokumentacji audytu i rekomendacji audytora wiodącego Zarząd PCBC S.A. podjął decyzje o utrzymaniu certyfikatu.

W roku 2020 dostosowano Zintegrowany System Zarządzania do wymagań Rozporządzenia Komisji (UE) 2018/2026 z dnia 19 grudnia 2018 r. zmieniające załącznik IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Główne założenia funkcjonującego **Zintegrowanego Systemu Zarządzania:**

- zastosowanie podejścia procesowego w zarządzaniu Funduszem;
- doskonalenie prowadzonych działań dzięki systematycznym przeglądom i audytom wewnętrznym oraz ukierunkowanie na zwiększenie zadowolenia zarówno pracowników Funduszu jak i klientów zewnętrznych;
- zapewnienie nadzoru nad procesami oraz środków i zasobów niezbędnych do ich funkcjonowania;
- stałą orientację na potrzeby i wymagania Klientów.

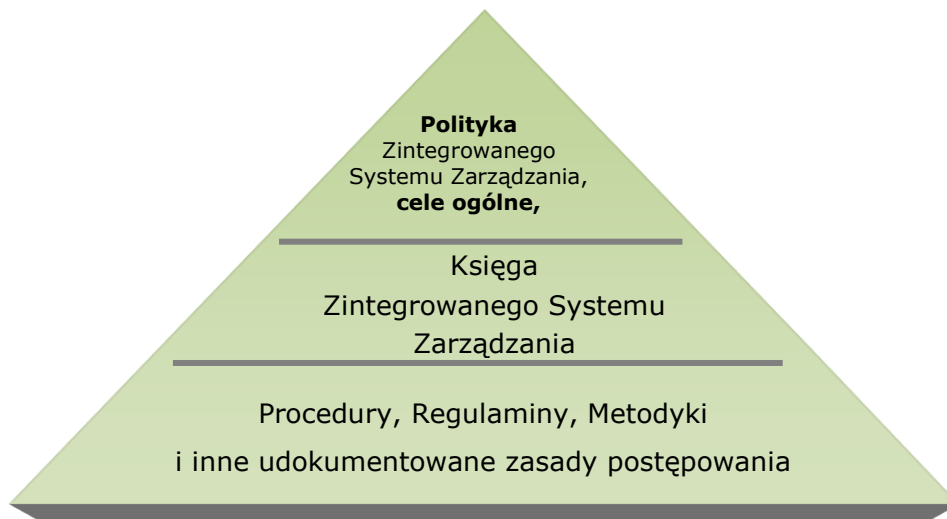
Dokumentacja Zintegrowanego Systemu Zarządzania zawiera między innymi:

- Politykę Zintegrowanego Systemu Zarządzania;
- cele ogólne oraz cele szczegółowe na dany rok;
- Księgę Zintegrowanego Systemu Zarządzania;
- procedury i zapisy;
- dokumenty, w tym zapisy niezbędne do zapewnienia skutecznego planowania, przebiegu i nadzorowania procesów.

Ogólny model Zintegrowanego Systemu Zarządzania w Funduszu przedstawia poniższy schemat:

Hierarchię dokumentów w systemie przedstawia poniższy schemat:

Procedury związane bezpośrednio z zarządzaniem środowiskowym:

- PS-22 „Identyfikowanie, ocena aspektów środowiskowych oraz monitoring i nadzór nad znaczącymi aspektami środowiskowymi”;
- PS-23 „Gotowość i reagowanie na awarie”;
- PS-25 „Identyfikowanie przepisów prawnych i innych wymagań związanych z funkcjonowaniem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi oraz nadzór nad ich stosowaniem”.

Istotnym dokumentem są również „Zasady proekologicznych standardów działań w WFOŚiGW w Łodzi”. Jest to zbiór zasad, standardów i zachowań, którymi winien kierować się w swoim postępowaniu i pracy każdy Pracownik Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

Fot. 3. Uroczystość wręczenia certyfikatów EMAS.

Funkcjonowanie i skuteczność Zintegrowanego Systemu Zarządzania w WFOŚiGW w Łodzi jest potwierdzana corocznie w czasie Przeglądu Zarządzania.

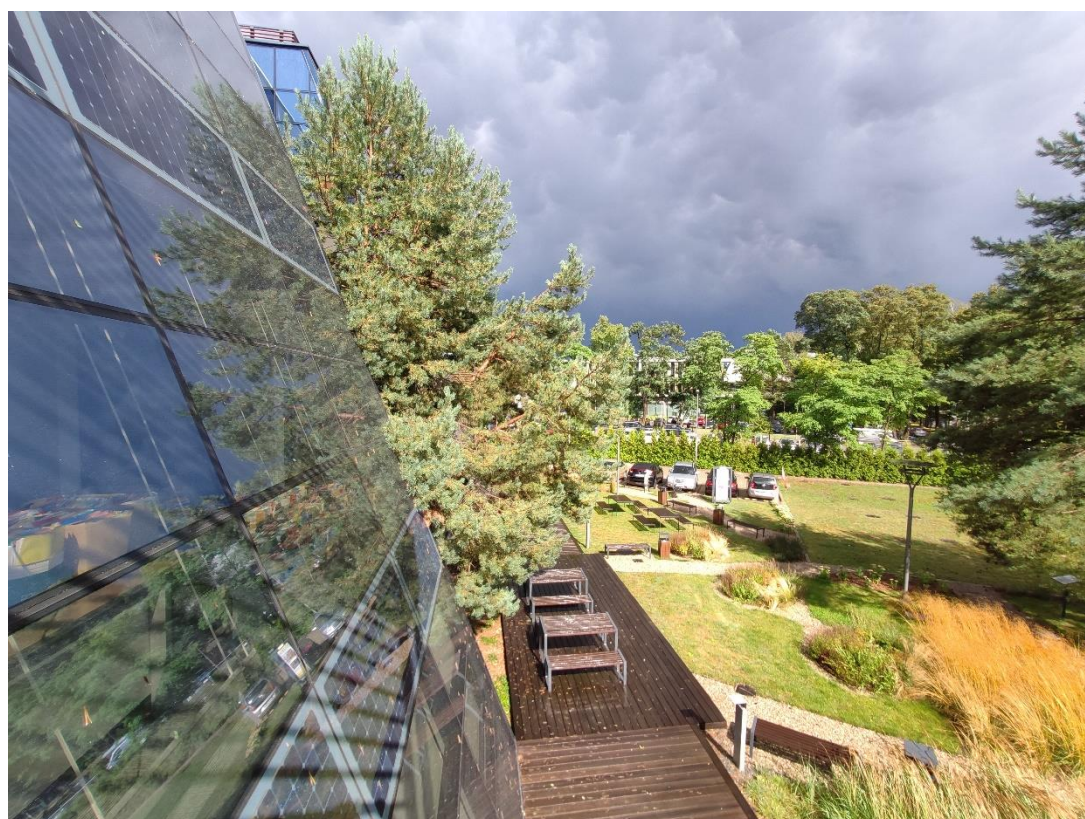
Aspekty środowiskowe

Działalność Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi wpływa na środowisko zarówno w sposób bezpośredni (np. poprzez: emisję zanieczyszczeń do powietrza z eksploatacji samochodów służbowych, wytwarzanie odpadów, zużycie wody i energii elektrycznej przez pracowników), jak i w sposób pośredni, poprzez ustawową działalność związaną z finansowym wspieraniem przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa łódzkiego. Z pierwszym rodzajem działalności związane są bezpośrednie aspekty środowiskowe, a z działalnością ustawową – pośrednie aspekty środowiskowe. Z uwagi na specyfikę działania Funduszu pośrednie aspekty środowiskowe są dominujące.

Od stycznia 2016 r. WFOŚiGW w Łodzi prowadzi działalność w siedzibie przy ul. Dubois 118 w Łodzi. Budynek został zaprojektowany z myślą o energooszczędności. Zastosowano w nim szereg rozwiązań proekologicznych, dzięki którym na bieżąco są monitorowane zidentyfikowane aspekty środowiskowe.

Nieruchomość WFOŚiGW w Łodzi zasilana jest w energię elektryczną i ciepłą zarówno ze źródeł konwencjonalnych (sieci miejskie), jak i odnawialnych (mikroinstalacja fotowoltaiczna, dolne źródło ciepła, panele słoneczne, gruntowy powietrzny wymiennik ciepła) oraz w wodę z sieci miejskiej. Do nawadniania terenów zielonych Fundusz wykorzystuje podczyszczone w separatorze substancji ropopochodnych wody opadowe. Ścieki sanitarne odprowadzane są do miejskiej sieci kanalizacyjnej.

Na zakup i dystrybucję energii elektrycznej i ciepłej oraz wody, a także na odprowadzanie ścieków sanitarnych, WFOŚiGW w Łodzi ma zawarte umowy z odpowiednimi gestorami (PGE Obrót, PGE Dystrybucja, Veolia Energia Łódź S.A., ZWiK Sp. z o.o.).

Fot. 4. Zielone otoczenie siedziby Funduszu.

Ekspluatując budynek oraz poszczególne instalacje, Fundusz utrzymuje je we właściwym stanie technicznym zlecając m.in. okresowe przeglądy wykonywane przez wykwalifikowane firmy oraz wypełniając związane z eksploatacją obowiązki wynikające z przepisów prawa.

Budynek wraz z infrastrukturą, zespołem parkingów i dróg wewnętrznych podlega obowiązkowym okresowym kontrolom mającym na celu sprawdzenie ich stanu technicznego, zgodnie z wymogami ustawy Prawo budowlane. Wyniki kontroli są odnotowywane w protokole z kontroli, który jest archiwizowany przez służby administracyjne Funduszu oraz w prowadzonych przez Fundusz księzkach obiektu budowlanego.

Instalacja grzewczo-chłodząca wraz z zamontowanymi w niej urządzeniami podlega obowiązkowym, wykonywanym przez firmy posiadające odpowiednie uprawnienia i certyfikaty, przeglądom, zgodnie z wymogami ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych. Zarówno wyniki przeglądów, jak i każda czynność wykonywana przy tej instalacji jest dokumentowana przez Fundusz elektronicznie w prowadzonym przez Sieć badawczą Łukasiewicz – Instytut Chemii Przemysłowej Centralnym Rejestrze Operatorów Urządzeń i Systemów Ochrony Przeciwpożarowej.

Pozostałe instalacje (m.in. instalacja sygnalizacji pożaru, instalacja hydrantów ppoż., instalacja wentylacji mechanicznej, instalacja fotowoltaiczna, solarna, zespół prądotwórczy, separator koalescencyjny i in.) są regularnie serwisowane, zgodnie z wytycznymi ich wykonawcy, na podstawie zawieranych umów i zleceń udzielanych wyspecjalizowanym firmom.

Zgodnie z wymogami prawa miejscowego wytworzone w Funduszu odpady są segregowane i zgodnie z zadeklarowanymi przez Fundusz ilościami przekazywane wyspecjalizowanej firmie świadczącej usługi komunalne odbioru odpadów, z którą Miasto Łódź podpisało umowę na odbiór i zagospodarowanie odpadów.

Fot. 5. Kania na trawniku przed siedzibą Funduszu.

Zarząd i pracownicy, mając świadomość wpływu na środowisko wynikającego z działalności administracyjno-biurowej, w tym zużywanej energii, zużywanej wody oraz odprowadzanych ścieków, przestrzegają zapisów „Zasad proekologicznych standardów działań w WFOŚiGW w Łodzi”, wprowadzonych Zarządzeniem nr 06/2012 Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Łodzi z dnia 31.01.2012 r.

Dbając o środowisko, pracownicy Funduszu racjonalnie i oszczędnie wykorzystują eksploatacyjne materiały biurowe. W Biurze obowiązuje zasada dwustronnego drukowania, pracownicy stosują kolorowe wydruki tylko wtedy, gdy jest to niezbędne. Drukarki zostały ustawione w opcji oszczędnego zużycia tonera. Nowe tonery są dostarczane przez firmę, która na podstawie zawartej umowy jest zobowiązana również do odbioru zużytych tonerów i przekazania protokołu/karty odpadu.

Zużyty lub niesprawny sprzęt elektryczny i elektroniczny jest przechowywany w oddzielnym pomieszczeniu, a po zakończeniu procedury likwidacyjnej jest przekazywany do wyspecjalizowanych firm zajmujących się recyklingiem.

W Biurze prowadzona jest również zbiórka zużytych baterii, które są przekazywane do wyznaczonych punktów ich odbioru.

Pracownicy WFOŚiGW w Łodzi prowadzą selektywną zbiórkę odpadów. Umowy zawierane z firmami zapewniającymi usługę sprzątania pomieszczeń Biura, nakładają na Wykonawcę obowiązek opróżniania pojemników do selektywnej zbiórki odpadów oraz umieszczania segregowanych odpadów w odpowiednich pojemnikach zlokalizowanych na zewnątrz budynku.

Aspekty środowiskowe w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi są identyfikowane i nadzorowane w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania, na podstawie Procedury PS-22 „Identyfikowanie, ocena aspektów środowiskowych oraz monitoring i nadzór nad wyznaczonymi znaczącymi aspektami środowiskowymi” oraz załącznika nr 1 do niniejszej Procedury tj. „Rejestru aspektów środowiskowych” i załącznika nr 2 tj. „Planu nadzorowania aspektów środowiskowych”.

Zapisy zawarte w procedurze PS-25 „Identyfikowanie przepisów prawnych i innych wymagań związanych z funkcjonowaniem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi oraz nadzór nad ich stosowaniem” zapewniają zgodny z prawem sposób postępowania WFOŚiGW w Łodzi. Ocena zgodności dokonywana jest w na podstawie formularza „Lista wymagań prawnych z zakresu ochrony środowiska z powiązаныmi z nimi aspektami środowiskowymi oraz określenie zasad wykonywania okresowej oceny zgodności” stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej procedury.

Zidentyfikowane aspekty pośrednie, które **uznane za znaczące**, odpowiadają celom przyjętym w Strategii Działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2017–2020.

Aspektem środowiskowym pośrednim, uznanym za znaczący, jest udzielanie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Łodzi na proekologiczne zadania lub inwestycje. Udzielanie dofinansowania jest „produktem”, którego cykl życia rozpoczyna się rozpoznaniem potrzeb rynku – zarówno klientów, jak i środowiska naturalnego, analizą uwarunkowań prawnych i możliwości finansowych Funduszu. Następnym etapem jest planowanie, w tym ustalenie warunków i kryteriów udzielania dofinansowania oraz odbiorców pomocy, opracowanie koncepcji w ramach odpowiednich dziedzin ochrony środowiska programów priorytetowych, konkursów, a następnie zabezpieczenia środków w Planie Działalności, w tym w Planie Finansowego Wsparcia oraz w Planie Finansowym.

W kolejnym etapie Fundusz prowadzi akcje promocyjne mające na celu rozpowszechnianie informacji o produktach, jakimi są np. programy priorytetowe, konkursy poprzez dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców z terenu województwa łódzkiego. Odbywa się to w ramach spotkań informacyjnych, mediów, broszur, strony internetowej i serwisu społecznościowego Facebook.

Etapy realizacji:

- nabór wniosków,
- ocena formalna i merytoryczna – w tym planowanych do osiągnięcia efektów ekologicznych i rzeczowych, które są celem przygotowanego produktu,
- zawarcie umowy, której realizacja jest kontrolowana w terenie przez pracowników Funduszu.

Ten etap życia produktu upływa w chwili zakończenia realizacji dofinansowanego zadania i potwierdzenia osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i rzeczowego. Kolejną, najdłuższą fazą cyklu jest spłata zobowiązania przez beneficjenta, jeśli dofinansowanie jest zwrotne. Zakończenie wymaganych spłat oraz upływ okresu trwałości zadania kończy życie produktu. Należy podkreślić, iż efekt ekologiczny i rzeczowy osiągnięty w wyniku realizacji zadania, nie kończy się wraz z ustaniem życia samego produktu – efekt trwa dalej i ma wymierny, długotrwały wpływ na stan środowiska naturalnego, zdrowie mieszkańców oraz atrakcyjność obszaru, na którym był realizowany.

Do **oceny aspektów środowiskowych** bezpośrednich stosowana jest metodyka, zgodna z Załącznikiem nr I do rozporządzenia WE 1221/2009 EMAS. Pozwala ona na zapewnienie powtarzalności procesu oceny oraz wyboru znaczących bezpośrednich aspektów środowiskowych.

Stosowane kryteria to:

- Istnienie wymogów wynikających z odpowiedniego prawodawstwa z zakresu ochrony środowiska;
- Potencjalne korzyści lub szkody dla środowiska naturalnego, w tym dla bioróżnorodności biologicznej;
- Wrażliwość środowiska lokalnego, regionalnego lub globalnego;
- Rozmiar, liczba, częstotliwość i odwracalność aspektu lub oddziaływania;
- Znaczenie dla zainteresowanych stron, w tym pracowników organizacji.

Zasady przeprowadzania oceny aspektów środowiskowych określone są w procedurze PS-22 „Identyfikowanie, ocena aspektów środowiskowych oraz monitoring i nadzór nad znaczącymi aspektami środowiskowymi” i mogą być udostępniana zainteresowanym stronom.

Ocena zgodności spełnienia wymagań prawnych i innych w odniesieniu do aspektów środowiskowych jest przeprowadzana raz w roku. Ocenę za 2019 r. przeprowadzono w sierpniu 2020 r.

Zarząd oraz Biuro WFOŚiGW w Łodzi, mając na uwadze skalę wpływu własnej działalności na środowisko, doskonalili działania zmierzające do zmniejszania negatywnego wpływu na nie, zwiększając jednocześnie efektywność finansowego wspierania przedsięwzięć.

Podejmowane działania są zgodnie z obowiązującą Polityką Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz z funkcjonującym Zintegrowanym Systemem Zarządzania (zgodnie z normami PN-EN ISO 9001:2015, PN-EN 14001:2015, EMAS oraz Systemem Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym).

Na podstawie procedury zarządzania ryzykiem w WFOŚiGW w Łodzi, kierownicy komórek organizacyjnych oraz osoby zatrudnione w wieloosobowych lub na samodzielnych stanowiskach pracy dokonują **identyfikacji i oceny ryzyka** w odniesieniu do celów i zadań realizowanych przez podległe im komórki organizacyjne, w tym w odniesieniu do celów i zadań mających wpływ na aspekty środowiskowe pośrednie. Ryzyka rozumiane jako zagrożenia są identyfikowane i przyporządkowywane do odpowiedniego obszaru tj. do ryzyka strategicznego, finansowego, operacyjnego, korupcyjnego, a następnie przypisane do określonej kategorii. Po dokonaniu analizy ryzyka i ustaleniu poziomu, dla którego może ono być akceptowalne, określa się metody przeciwdziałania dla ryzyka, wskazując jednocześnie właścicieli ryzyka, metody przeciwdziałania oraz termin monitoringu. Analogicznie podejście jak opisane powyżej jest stosowane w odniesieniu do szans.

Powyższe informacje znajdują odzwierciedlenie w rejestrze ryzyk będącym narzędziem dostarczającym kompleksowej informacji o rodzaju i istotności występujących w Funduszu ryzyk. Następnie

przeprowadza się monitoring ryzyk dla ryzyk o poziomie istotności nieakceptowalnym. Wyniki monitoringu brane są pod uwagę w procesie identyfikacji ryzyk przeprowadzanym w kolejnym roku. W roku 2019 po raz drugi oprócz identyfikacji ryzyk, dokonano identyfikacji szans tj. zdarzeń o określonym prawdopodobieństwie, których wystąpienie może mieć korzystny wpływ na realizację celów i zadań Funduszu (ryzyka utraconych korzyści).

Ryzyka i szanse zawarte są w Rejestrze, stanowiącym Załącznik nr 2 do Procedury Zarządzania Ryzykiem są monitorowane i podlegają ciągłemu doskonaleniu.

Aspekty bezpośrednie

Użytkowanie i eksploatacja nieruchomości, w której Fundusz prowadzi działalność w niewielkim zakresie wpływa na środowisko, z uwagi na to związane z tym aspekty bezpośrednie ocenione zostały jako nieznaczące. Pracownicy Funduszu oszczędnie i racjonalnie gospodarują zasobami środowiska.

W procesie doskonalenia systemu zarządzania Fundusz koncentruje się na stałym ograniczaniu negatywnego wpływu na środowisko, związanego z następującymi bezpośrednimi aspektami środowiskowymi:

Tabela 2
Lista aspektów bezpośrednich

Lp.	Aspekt środowiskowy bezpośredni	Wpływ na środowisko
1.	Zużycie paliw płynnych	Emisja zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego m.in. dwutlenku węgla, tlenków siarki, tlenków azotu, pyłów; Zużywanie zasobów naturalnych (kopalin)
2.	Zużycie energii elektrycznej	
3.	Zużycie energii odnawialnej	
4.	Zużycie energii cieplnej (CO, ciepła woda)	
5.	Emisja gazów i pyłów do powietrza (źródła inne niż ogrzewanie)	Zanieczyszczenie powietrza, wzrost efektu cieplarnianego
6.	Emisja awaryjna fluorowanych gazów cieplarnianych (np. R407c, R410a)	
7.	Zużycie wody. Pobór wody z wodociągu miejskiego	Zużywanie zasobów naturalnych
8.	Odprowadzanie ścieków sanitarnych poprzez instalację kanalizacyjną innego podmiotu, do miejskiej sieci kanalizacyjnej	Obciążanie środowiska ściekami
9.	Odprowadzenie ścieków deszczowych do własnego zbiornika retencyjnego	
10.	Odpad – odpadowy toner, kod: 080318, 160216	Obciążenie środowiska powstałymi odpadami; Zużycie zasobów naturalnych (drewna i wody), emisja gazów przy produkcji
11.	Odpad – papieru i tektury – kod: 200101	
12.	Odpad – opakowania z papieru i tektury – kod: 150101	
13.	Odpad – drewno – kod: 170201	
14.	Odpad – opakowania z tworzyw sztucznych – kod: 150102	Obciążenie środowiska powstałymi odpadami; Zużycie zasobów naturalnych, emisja gazów przy produkcji
15.	Odpad – opakowania ze szkła – kod: 1501 07	

Lp.	Aspekt środowiskowy bezpośredni	Wpływ na środowisko
16.	Odpad – opakowania aerozolowe kod: 150111	
17.	Odpad – zużyte UPS kod: 160601*	
18.	Odpad – zużyte opakowania po substancjach niebezpiecznych (po farbach, rozpuszczalnikach, środkach chwastobójczych) kod: 150110*	Obciążenie środowiska powstałymi odpadami; Zużycie zasobów naturalnych, emisja gazów przy produkcji
19.	Odpad – substancje ropopochodne z separatora kod: 130508	Obciążenie środowiska powstałymi odpadami; Zużycie zasobów naturalnych, emisja gazów przy produkcji (Odbierane przez firmy zewnętrzne, zgodnie z umową/zleceniem)
20.	Odpad – zużyty sprzęt elektroniczny (np.: komputery, klawiatury, myszki, telefony komórkowe) kod: 160214	
21.	Odpad zużyte baterie, kod: 160604, 160605	Obciążenie środowiska powstałymi odpadami; Zużycie zasobów naturalnych, emisja gazów przy produkcji (Odbierane przez firmy zewnętrzne, komunalne)
22.	Odpady zielone – w grupie odpadów komunalnych kod: 200201	
23.	Odpady komunalne (typowe pozostałości tzw. socjalno-bytowe)	
24.	Emisja hałasu	Zanieczyszczenie środowiska hałasem
25.	Zagrożenie wystąpienia poważnych awarii – zanieczyszczenie środowiska emisją zanieczyszczeń do powietrza	Ewentualne zanieczyszczenie atmosfery
26.	Zagrożenie wystąpienia poważnych awarii – odpady powstałe w wyniku pożaru	Obciążenie środowiska powstałymi odpadami

* Aspekty bezpośrednie przyszłe

Aspekty pośrednie

Pośrednie aspekty środowiskowe są aspektami znaczącymi i związane są z działalnością, do której powołany został Fundusz, zgodnie z zapisami określonymi w ustawie POS.

W Strategii Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2017–2020 (opublikowana na stronie internetowej – www.wfosigw.lodz.pl) określony został cel generalny jakim jest:

"Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną."

Cel generalny jest realizowany w ramach **pięciu dziedzinowych celów środowiskowych** oraz **celów instytucjonalnych** wynikających z przeprowadzonej analizy SWOT WFOŚiGW w Łodzi.

Dziedzinowe cele środowiskowe:

- Adaptacja do zmian klimatu;
- Ochrona powietrza;
- Ochrona wód;
- Gospodarka odpadami;
- Różnorodność biologiczna.

Działania realizowane przez Fundusz ukierunkowane są na poprawę stanu środowiska, optymalne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej, wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zrównoważone i efektywne korzystanie z zasobów oraz wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa łódzkiego. W celu wytyczenia kompleksowych i skoordynowanych kierunków działań w poszczególnych obszarach priorytetowych, wsparcie kierowane jest również na tworzenie dokumentów o charakterze programowym i planistycznym. Istotne znaczenie odgrywa wspomaganie monitoringu środowiska, który ma na celu ocenę stanu środowiska i zachodzących w nim zmian, co w konsekwencji może stanowić podstawę do podejmowania działań naprawczych i korygujących.

Za priorytet wspomagający realizację wszystkich działań, niezbędny do wypełnienia misji i osiągnięcia celu generalnego Funduszu, uznano edukację ekologiczną, czyli działania w zakresie poszerzania wiedzy, kształtowania postaw proekologicznych oraz indywidualnej odpowiedzialności za środowisko.

Fot. 6. Ścieżka edukacyjna na terenie siedziby WFOŚiGW w Łodzi.

Tabela 3
Lista aspektów pośrednich

Lp.	Obszar priorytetowy aspektu środowiskowego pośredniego	Aspekt środowiskowy pośredni	Wpływ środowiskowy pośredni
1.	Adaptacja do zmian klimatu	Powstawanie odpadów, ścieków, emisja pyłów i gazów, ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych	Zapobieganie lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód, susza, łagodzenie skutków powodzi, wichur, stepowienia, przeciwdziałanie wymieraniu gatunków roślin i zwierząt, ochrona przed gatunkami inwazyjnymi
2.	Ochrona powietrza	Emisja pyłów i gazów; Hałas	Ograniczenie lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego m.in. dwutlenku węgla, tlenków siarki, tlenków azotu, pyłów; Ograniczenie globalnego ocieplenia, niszczenia warstwy ozonowej i zakwaszenia atmosfery; Ograniczenie hałasu
3.	Ochrona wód	Intensywna eksploatacja wód podziemnych i powierzchniowych – zużycie zasobu naturalnego – wody; Powstawanie i odprowadzanie ścieków; Powódź – zniszczenie terenów – powstanie odpadów, powstawanie zanieczyszczonych wód podziemnych i powierzchniowych (ścieki); Intensywne rolnictwo – emisja do środowiska środków ochrony roślin oraz produktów ubocznych hodowli zwierząt gospodarskich, powstawanie odpadów – niekorzystne zmiany chemizmu gleb – zanieczyszczenie gleby, wód powierzchniowych i podziemnych	Zapobieganie, uniknięcie lub minimalizacja zużycia lub zanieczyszczenia zasobów wodnych; Stworzenie warunków do samoregulacji środowiska naturalnego; Wpływ na zachowanie we właściwym stanie ekosystemów wodnych; Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki; Ograniczanie skutków powodzi i ochrona przeciwpowodziowa
4.	Gospodarka odpadami	Powstawanie odpadów; Powódź, wichury, pożary – zniszczenie terenów – powstawanie odpadów, zanieczyszczonych wód podziemnych i powierzchniowych; Intensywne rolnictwo – zniszczenie terenów – powstawanie odpadów – zanieczyszczona gleba, wód powierzchniowych i podziemnych	Zapobieganie powstawaniu odpadów lub ich ograniczenie; Wykorzystanie odpadów w procesie recyklingu; Odzyski oraz unieszkodliwianie odpadów; Przywracanie środowiska do stanu sprzed zaistnienia zanieczyszczenia lub do stanu zbliżonego do poprzedniego; Ograniczenie lub uniknięcie zanieczyszczenia gruntu
5.	Różnorodność biologiczna	Zabudowa terenów – ograniczanie powierzchni biologicznie czynnych; Wprowadzanie organizmów obcych do środowiska; Nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych – zużycie wód, wykorzystanie terenów; Powstawanie odpadów; Intensywne rolnictwo – zniszczenie terenów – powstawanie odpadów – zanieczyszczona gleba, wód powierzchniowych i podziemnych (ścieki)	Zachowanie, zróżnicowane, użytkowanie oraz odnawianie zasobów, tworów i składników przyrody

Zarządzanie aspektami środowiskowymi

Fundusz wspiera w formie preferencyjnego dofinansowania przedsięwzięcia wskazane w ustawie Prawo ochrony środowiska. Udzielanie pomocy finansowej następuje zarówno w formie finansowania zwrotnego, które stanowią pożyczki, w tym pożyczki pomostowe, a także finansowania bezzwrotnego, które stanowią:

- dotacje;
- przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym;
- nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej;
- inne wydatki na ochronę środowiska.

Podstawową formę wydatkowania środków przez Fundusz stanowią pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach, które mogą być częściowo umorzone. Ustalając zasady i warunki dofinansowywania przedsięwzięć, ogłaszając programy priorytetowe oraz konkursy zgodne z celami i priorytetami wynikającymi z wojewódzkiego programu ochrony środowiska, Fundusz wnosi swój wkład w ciągłą poprawę stanu środowiska w województwie łódzkim. Biorąc pod uwagę charakter działalności Funduszu, jego misję i cel generalny, pośrednie aspekty środowiskowe zostały uznane jako znaczące.

Aspekty środowiskowe w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi są identyfikowane, oceniane raz w roku, przed Przeglądem Zarządzania oraz na bieżąco nadzorowane.

Cele i zadania środowiskowe

Cele i zadania środowiskowe związane z aspektami środowiskowymi bezpośrednimi

Podstawą opracowania celów i zadań środowiskowych jest Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Cele ogólne zostały opracowane na podstawie zidentyfikowanych aspektów środowiskowych i stanowią punkt wyjścia do wskazania celów szczegółowych i zadań środowiskowych na dany rok.

Niżej wymienione cele i zadania związane z użytkowaniem i eksploatacją nieruchomości, w której Fundusz prowadzi działalność są monitorowane.

Cele ogólne:

- I. Racjonalne korzystanie z materiałów biurowych;
- II. Racjonalne korzystanie z zasobów i sprzętu biurowego.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczanie zużycia energii elektrycznej

Zadania:

- 1.1. Podnoszenie świadomości pracowników w zakresie konieczności oszczędzania energii tj. np. wyłączanie światła, korzystanie z drukarek i komputerów w trybie „oszczędzania energii”;
- 1.2. Monitorowanie i bieżąca wymiana sprzętu elektrycznego i elektronicznego będącego na wyposażeniu Biura.

2. Ograniczanie zużycia wody

Zadania:

- 2.1. Podnoszenie świadomości pracowników w zakresie konieczności oszczędzania wody, montaż w budynku baterii umywalkowych na fotokomórkę;
- 2.2. Monitorowanie poprawnego działania instalacji wodno-kanalizacyjnej na terenie Biura – niezwłoczne reagowanie na awarie.

3. Ograniczanie zużycia papieru

Zadania:

- 3.1. Drukowanie dwustronne;
- 3.2. Elektroniczny obieg niektórych dokumentów wewnętrznych i zewnętrznych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

4. Utrzymanie selektywnej zbiórki odpadów

Zadania:

- 4.1. Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów, zgodnie z wymaganiami prawa lokalnego;
- 4.2. Prowadzenie zbiórki tonerów oraz sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- 4.3.-Dokonywanie systematycznych przeglądów miejsc magazynowania odpadów.

Cele i zadania środowiskowe związane z aspektami środowiskowymi pośrednimi

Cele i zadania długoterminowe związane z aspektami pośrednimi zostały określone w Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2017–2020 zatwierdzonej uchwałą Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Łodzi nr 70/IX/2016 z dn. 26.09.2016 r.

Cele i zadania krótkoterminowe wynikają z „Listy przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW w Łodzi” ustalane są każdego roku na rok kolejny oraz z uchwalanych programów priorytetowych i ogłaszanych konkursów.

Zarządzanie środowiskowe aspektami pośrednimi odbywa się poprzez realizację założeń w zakresie działalności ustawowej przyjętych do Planu działalności WFOŚiGW w Łodzi na dany rok, w tym w ramach przyjętych budżetów programów priorytetowych i konkursów. Plan działalności na rok 2019 zatwierdzony został uchwałą Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Łodzi nr 104/XI/2018 z dnia 23.11.2018 r. W 2019 r. Plan był dwukrotnie zmieniony: uchwałą: Rady Nadzorczej: nr 74/IX/2019 z dnia 25 września 2019 r., nr 93/XI/2019 z dnia 28 listopada 2019 r.

Poniżej zaprezentowano cele i zadania wynikające z Listy przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW w Łodzi na 2019 rok zatwierdzonej uchwałą Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Łodzi nr 41/VI/2018 z dn. 22.06.2018 r. (kolejność pozycji na Liście przedsięwzięć priorytetowych została dostosowana do opisu aspektów pośrednich w niniejszej deklaracji).

1. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

- 1.1 Prace rewitalizacyjne realizowane na terenach lub obiektach objętych ochroną zgodnie z:
 - ustawą o ochronie przyrody;
 - ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – dotyczy terenów publicznie dostępnych.
- 1.2 Zachowanie różnorodności biologicznej poprzez ochronę cennych siedlisk przyrodniczych, cennych gatunków zwierząt, roślin, grzybów i ich siedlisk na obszarach NATURA 2000, w parkach krajobrazowych, rezerwach, obszarach chronionego krajobrazu i na innych formach obszarowych ochrony przyrody.
- 1.3 Wspieranie rozwoju urządzonej zieleni na terenach zurbanizowanych.

2. OCHRONA POWIETRZA

- 2.1 Inwestycje zmierzające do ograniczenia niskiej emisji oraz wzrostu efektywności energetycznej realizowane na terenach objętych programami ochrony powietrza.
- 2.2 Inwestycje w odnawialne źródła energii.

3. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

- 3.1 Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
- 3.2 Instalacje do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów.
- 3.3 Instalacje do recyklingu poszczególnych frakcji materiałowych.
- 3.4 Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.
- 3.5 Rekultywacja składowisk odpadów.
- 3.6 Selektywne zbieranie bioodpadów i instalacje do ich przetwarzania.

4. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI

- 4.1 Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki ściekowej realizowanych w aglomeracjach ujętych w aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- 4.2 Budowa infrastruktury z zakresu gospodarki ściekowej na terenach o zabudowie rozproszonej.
- 4.3 Zagospodarowanie wód opadowych.
- 4.4 Poprawa jakości wody pitnej oraz utrzymanie ciągłości jej dostaw.
- 4.5 Realizacja przedsięwzięć i zadań ujętych w programie wodno-środowiskowym kraju.

5. INNE DZIAŁANIA OCHRONY ŚRODOWISKA I PROJEKTY MIĘDZYDZIEDZINOWE

- 5.1 Wspomaganie realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska.
- 5.2 Monitoring siedlisk przyrodniczych.
- 5.3 Realizacja zadań związanych z zapobieganiem i likwidacją skutków działania żywiołów oraz poważnych awarii i ich skutków między innymi z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planów przeciwdziałania skutkom suszy.

W Liście przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW w Łodzi na 2019 r. określono, iż w pierwszej kolejności dofinansowane będą inwestycje współfinansowane z budżetu Unii Europejskiej lub przy udziale innych środków zagranicznych oraz realizowane w wyniku przyjętych programów i planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim i gminnym oraz zadań, dla których Fundusz ogłosił programy priorytetowe lub konkursy. Ponadto Fundusz będzie dofinansowywał edukację ekologiczną mieszkańców województwa jako cel horyzontalny wspomagający realizację innych przedsięwzięć służących środowisku realizowanych w ramach poszczególnych priorytetów dziedzinowych.

Poniżej prezentujemy cele, dla osiągnięcia których w 2019 roku funkcjonowały w WFOŚiGW w Łodzi programy priorytetowe.

1. REALIZACJA PROGRAMÓW PRIORYTETOWYCH W FORMIE POŻYCZKI I DOTACJI**1.1. Program priorytetowy dla przedsięwzięć realizowanych przy pomocy środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) w zakresie gospodarki wodno-ściekowej**

W ramach Programu Priorytetowego PROW w latach 2012-2019 Fundusz przekazał Beneficjentom dofinansowanie w łącznej wysokości 82.284.353,28 zł w tym 43.738.436,30 zł w formie pożyczki i 38.545.916,98 zł w formie dotacji. W 2019 r. trwało monitorowanie stopnia osiągnięcia planowanych efektów ekologicznych.

Z danych zawartych w poniższej tabeli wynika, iż większość z planowanych efektów rzeczowych została osiągnięta. Natomiast efekty ekologiczne wynikające z zawartych umów planowane są do osiągnięcia do końca 2020 r. Niektóre efekty przekroczyły wartości planowane do osiągnięcia z zawartych umów, co wynika m.in. z faktu podłączaniu do wybudowanych w ramach Programu sieci kanalizacyjnych i wodociągowych nowych, wcześniej nie przewidzianych do podłączenia, posesji.

Tabela 4

Realizacja Programu priorytetowego PROW w latach 2012–2019 r. – efekty ekologiczne i rzeczowe

Rodzaj efektu	Jednostka	Plan Program	Plan z umów zawartych 2012-2019	Realizacja w 2019	Łączna realizacja 2012-2019
Budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków	szt.	12	11	0	11
Ilość oczyszczonych ścieków komunalnych	m ³ /rok	5.200.000	993.518	25.422	964.384
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	mb	360.000	391.502	0	392.841
Umożliwienie wykonania przyłączy kanalizacyjnych przez właścicieli nieruchomości	szt.	5.100	6.848	0	7.044
Budowa sieci wodociągowej	mb	150.000	161.277	0	163.653
Dostarczenie mieszkańcom wody o odpowiednich parametrach jakościowych	m ³ /rok	590.000	552.196	2.190	549.170
Umożliwienie wykonania przyłączy wodociągowych przez właścicieli nieruchomości	szt.	860	595	0	595
Budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody	szt.	30	30	0	30
Pobór wody - SUW	m ³ /rok	4.900.000	4.099.367	0	4.244.355
Wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	3.000	3.084	0	3.084
Budowa sieci kanalizacji deszczowej	mb	3.000	2.382	0	2.538
Ilość odprowadzonych wód opadowych i roztopowych	m ³ /rok	12.000	52.637	0	52.637

1.2. Program Priorytetowy dotyczący wykonania podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego – II i III edycja

Celem programu jest poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu wypełnienie wymogów Dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych.

1.2.1. Program Priorytetowy "Wykonanie podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego – II edycja"

Formą dofinansowania była dotacja do 50% kosztów całkowitych zadania, przy czym dotacja na wykonanie jednego podłączenia budynku do kanalizacji sanitarnej nie mogła przekroczyć 3.000,00 zł. Okres wdrażania programu to lata 2017–2018. Okres wydatkowania środków do 31.12.2019 r. Wskaźnik osiągnięcia celu programu:

- efekt rzeczowy – wykonanie 2.500 sztuk podłączeń budynków do kanalizacji sanitarnej,
- efekt ekologiczny – równoważna liczba mieszkańców obsługiwana przez nowowytbudowane
- podłączenia budynków do kanalizacji sanitarnej wyniesie 7.500 RLM.

W ramach II edycji programu Fundusz w 2019 r. przekazał beneficjentom dofinansowanie w łącznej wysokości 1.223.200,96 zł. Do zbiorczego systemu kanalizacji podłączono łącznie 903 posesje. Oznacza to osiągnięcie wskaźnika celu programu – efektu rzeczowego niższego niż zakładany programie o 1.597 szt. Wynika to głównie z mniejszego zainteresowania beneficjentów tą edycją Programu (budżet programu wykorzystany w 40,77%) oraz z rezygnacji właścicieli posesji z wykonania podłączeń w trakcie realizacji zadań. Planowany do osiągnięcia, z zawartych umów, efekt ekologiczny wyniesie 2.866 RLM.

1.2.2. Program Priorytetowy "Wykonanie podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego – III edycja"

Formą dofinansowania jest dotacja do 70% kosztów kwalifikowanych zadania, zastrzegając, że Fundusz udzielając dofinansowania uwzględnia efektywność uzyskania efektu ekologicznego, określoną wg zasady, iż jednostkowy koszt kwalifikowany efektu ekologicznego, wyznaczony jako iloraz kosztów kwalifikowanych i wielkości planowanego efektu ekologicznego określonego w RLM (Równoważna Liczba Mieszkańców) nie może przekroczyć 2.500,00 zł /1 RLM. Okres wdrażania programu rozumiany jako zawieranie umów przewidziano na lata 2019–2020. Okres wydatkowania środków do 31.12.2021 r.

Wskaźniki osiągnięcia celu Programu:

- efekt rzeczowy – wykonanie 1.000 sztuk podłączeń budynków do kanalizacji sanitarnej,
- efekt ekologiczny – równoważna liczba mieszkańców obsługiwana przez nowowytbudowane podłączenia budynków do kanalizacji sanitarnej wyniesie 3.000 RLM.

Tabela 5

Realizacja Programu Priorytetowego "Podłączenia do kanalizacji – III edycja" w 2019 roku

Rok	Puła środków Program [zł]	Kwota zawartych umów [zł]	Kwota wypłacona [zł]	Kwoty planowane do wypłaty w kolejnych latach [zł]
2019	4.000.000,00	1.824.757,00	633.916,00	1.190.841,00

W 2019 r. w ramach ww. programu, Fundusz zawarł umowy z Gminami: Tomaszów Mazowiecki (2 umowy), Sieradz, Słupia i Inowódz oraz Miastem Skierniewice.

W wyniku realizacji ww. umów do zbiorczego systemu kanalizacyjnego zostanie podłączonych 531 posesji, co pozwoli na likwidację nieszczelnych szamb i odprowadzenie ścieków komunalnych w sposób zorganizowany na oczyszczalnię ścieków. Przyczyni się to do ograniczenia zanieczyszczania wód gruntowych i gleby przez ścieki komunalne przesiąkające z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. Planowany do osiągnięcia, z zawartych umów efekt ekologiczny to 1.907 RLM.

1.3. Racjonalizacja zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobach komunalnych należących do jednostek samorządu terytorialnego w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery – IV edycja

Cel programu: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez realizację inwestycji polegających na kompleksowej modernizacji budynków służącej racjonalizacji zużycia energii oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Pomoc udzielana jest w formie pożyczki i dotacji, przy czym otrzymanie dotacji jest uwarunkowane zaciągnięciem pożyczki. Łączna kwota wsparcia wynosi do 100% kosztów całkowitych zadania, przy czym dotacja nie może przekroczyć 70% kwoty możliwego dofinansowania. Dofinansowanie udzielane jest na prowadzone według standardów efektywności energetycznej i ekonomicznej, działania wskazane w audycie energetycznym budynku jako optymalny wariant przedsięwzięcia. Zakres inwestycji obejmuje przebudowę systemów grzewczych wraz z wymianą lub modernizacją energochłonnych i nie ekologicznych źródeł ciepła, również w skojarzeniu z technologiami odnawialnych źródeł energii, docieplenie obiektu oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej jak również wymianę systemów wentylacji i klimatyzacji oraz oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne.

Tabela 6

Realizacja programu „Racjonalizacja zużycia energii...” w 2019 roku

Forma dofinansowania	Planowana do rozdysponowania, pula środków na lata 2019-2020 [zł]	Planowana, pula środków na 2019 r. [zł]	Kwota umów zawartych w 2019 r. [zł]
pożyczka	9.000.000,00	4.500.000,00	456.928,00
dotacja	21.000.000,00	10.500.000,00	1.066.165,00
Razem umowy	30.000.000,00	15.000.000,00	1.523.093,00
Rodzaj efektu		Plan na lata 2019–2020	Wykonanie w 2019 r.
Ilość wykonanych prac termomodernizacyjnych (szt.)		50	4
Redukcja lub uniknięcie CO ₂ do atmosfery (Mg)		7.100	265*

*efekt ekologiczny planowany do osiągnięcia w latach kolejnych z umów zawartych w 2019 r.

1.4. Program Ograniczania Niskiej Emisji

1.4.1. Program Ograniczania Niskiej Emisji (PONE) – I edycja

Cel programu: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM 2,5, PM 10 oraz emisji CO₂ w strefach zlokalizowanych na obszarze miejscowości powyżej 5 tys. mieszkańców (w których występują znaczące przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów stężeń tych zanieczyszczeń, i dla których zostały opracowane programy ochrony powietrza) poprzez realizację

inwestycji polegających na likwidacji wysoce emisyjnych lokalnych źródeł ciepła tj. indywidualnych kotłowni lub palenisk węglowych, kotłowni zasilających kilka budynków oraz kotłowni osiedlowych i zastąpienie ich przez źródło o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła lub podłączenie do sieci ciepłowniczej.

Program adresowany był do osób fizycznych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego, którym pomoc udzielana jest w formie dotacji, przy czym z dofinansowania można skorzystać wyłącznie za pośrednictwem jednostek samorządu terytorialnego, które wystąpiły do Funduszu z wnioskiem o dofinansowanie. Intensywność dofinansowania wynosiła do 40 % kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia i uzależniona była od rodzaju i mocy nowego źródła ciepła.

W 2019 r. rozliczono efekty ww. programu realizowanego w latach 2017-2018. W ramach zawartych umów zlikwidowano łącznie 3.066 szt. kotłów węglowych i zainstalowano 2.891 szt. nowych, niskoemisyjnych kotłów (patrz tab.) przy wsparciu dotacyjnym rozliczonym na łączną kwotę 19.137.356,64 zł. tj. zrealizowane 66,7% budżetu programu.

Tabela 7

Efekty ekologiczne w ramach PONE

Plan na lata 2017-2018 (Program)		Osiągnięty efekt ekologiczny
Redukcja lub uniknięcie emisji PM 10 do atmosfery (Mg/rok)	65	80,06
Redukcja lub uniknięcie emisji PM 2,5 do atmosfery (Mg/rok)	60	71,32
	15.000	21.464,05
Redukcja lub uniknięcie emisji benzoapiren do atmosfery (kg/rok)	70	98,95
Redukcja lub uniknięcie emisji SO ₂ do atmosfery (Mg/rok)	265	319,70
Redukcja lub uniknięcie emisji NO _x atmosfery (Mg/rok)	40	43,66

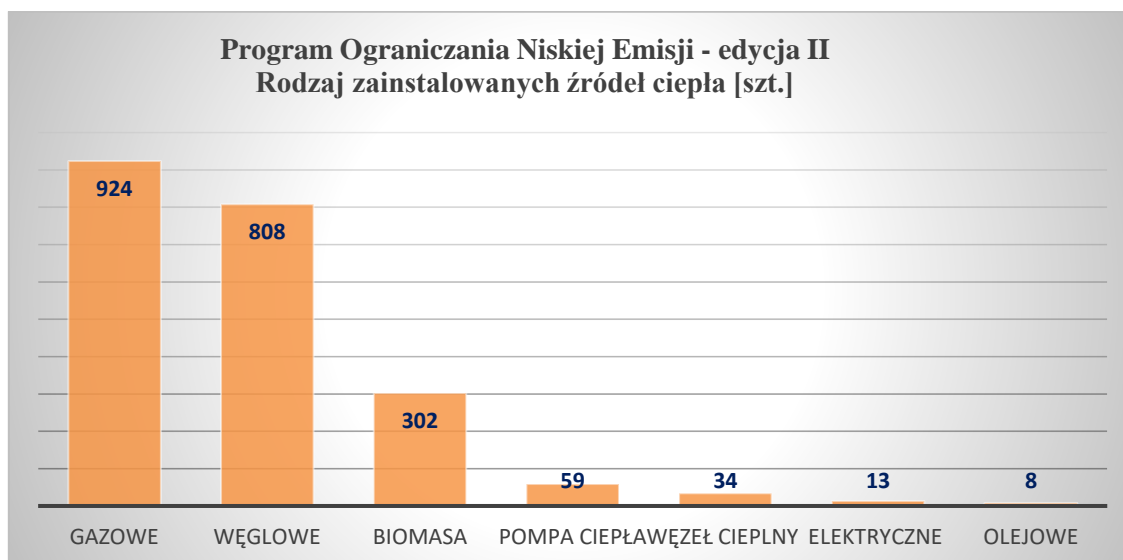
Rozliczenie beneficjentów z osiągniętych efektów ekologicznych w ramach programu nastąpiło w 2019 r. Wszystkie zakładane wartości wskaźników zostały zrealizowane.

1.4.2 Program Ograniczania Niskiej Emisji (PONE) – II edycja

Cel Programu: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w szczególności pyłów PM 2,5, PM 10 oraz emisji CO₂ w strefach, w których występują przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U 2012 r. poz. 1031 z późn. zm.), poprzez dofinansowanie zadań polegających na likwidacji wysoce emisyjnych lokalnych źródeł ciepła tj. indywidualnych kotłowni lub palenisk węglowych, kotłowni zasilających kilka budynków oraz kotłowni osiedlowych i zastąpienie ich przez źródło o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła lub podłączenie do sieci ciepłowniczej oraz wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie województwa łódzkiego.

Program adresowany był do osób fizycznych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego, którym pomoc udzielana jest w formie dotacji, przy czym z dofinansowania można skorzystać wyłącznie za pośrednictwem Jednostek Samorządu Terytorialnego, które wystąpiły do Funduszu z wnioskiem o dofinansowanie. Intensywność dofinansowania wynosiła do 50 % kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia i uzależniona była od rodzaju i mocy nowego źródła ciepła.

W ramach ww. Programu wdrażanego w latach 2018-2019 Fundusz, na koniec 2019 r., rozliczył Beneficjentom umowy na łączną kwotę 18.313.581,45 zł tj. 91,57% budżetu Programu. W efekcie realizacji Programu 2.209 starych wysokoemisyjnych kotłów zostało zastąpionych przez 2.148 nowe, ekologiczne źródła ciepła. Szczegóły dotyczące efektów rzeczowych i ekologicznych przedstawia poniższy wykres i tabela. Program zakładał wymianę 2.500 szt. starych kotłów. Wskaźnik zrealizowano w 88,4%.

Ryc. 2. Program Ograniczania Niskiej Emisji – edycja II. Rodzaj zainstalowanych źródeł ciepła

Tabela 8

Efekty ekologiczne i rzeczowe w ramach PONE – edycja II w 2019 r.

Rodzaj efektu	Plan zgodnie z Programem	Plan z zawartych umów
Redukcja lub uniknięcie emisji PM 10 do atmosfery (Mg/rok)	50	54,30
Redukcja lub uniknięcie emisji PM 2,5 do atmosfery (Mg/rok)	55	48,47
Redukcja lub uniknięcie emisji CO ₂ do atmosfery (Mg/rok)	13.000	13.418,24
Redukcja lub uniknięcie emisji benzoapiren do atmosfery (kg/rok)	60	72,10
Redukcja lub uniknięcie emisji SO ₂ do atmosfery (Mg/rok)	225	207,43
Redukcja lub uniknięcie emisji NO _x atmosfery (Mg/rok)	35	24,55

Końcowe rozliczenie Beneficjentów z osiągniętych efektów ekologicznych w ramach Programu nastąpi w 2020 r.

1.5. Dofinansowanie w formie dotacji przeznaczone dla osób fizycznych na zadania polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego.

Cel programów: wspomaganie oczyszczania województwa łódzkiego z azbestu poprzez dofinansowanie zadań związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest realizowanych przez osoby fizyczne

W 2019 r. realizowane były wypłaty dotacji bezpośrednio dla osób fizycznych w ramach dwóch edycji programów priorytetowy realizujących zadania polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego.

1.5.1 Program priorytetowy "Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego 2018–2019".

W ramach ogłoszonego w 2018 r. ww. Programu w 2019 r. zostało zawartych 38 umów dotacji na łączną kwotę 141.068,00 zł, a wypłacono kwotę 140.168,00 zł. Umowy musiały zostać w zawarte w roku 2019, ponieważ w 2018 r. nastąpiło wyczerpanie środków w ramach pomocy de minimis w rolnictwie.

Tabela 9

Wykonanie Programu realizowanego w latach 2018–2019

Wyszczególnienie	
Puła środków do rozdysponowania w roku 2019 [zł]	0,00
Rozdysponowane środki w roku 2019 [zł]	0,00
Planowana wypłata w roku 2019 [zł]	100.000
Faktycznie wypłaty w roku 2019 [zł]	217.645
Planowany efekt ekologiczny łącznie w latach 2018-2019	1.000 Mg
Osiągnięty efekt ekologiczny łącznie w latach 2018-2019	708,86 Mg*

*Efekt osiągnięty w roku 2019 – 36,86 Mg.

1.5.2 Program priorytetowy w formie dotacji przeznaczonych dla osób fizycznych na zadania polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego w latach 2019–2020

W ramach ogłoszonego w 2019 r. Programu priorytetowego "Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego 2019–2020:

- wpłynęło 248 wniosków na kwotę **520.786,00 zł**,
- zawartych zostało 153 umów dotacji na łączną kwotę **270.633,00 zł**.

Różnica pomiędzy kwotą wniosków, a zawartych umów wynika z rezygnacji beneficjentów ze skorzystania z dofinansowania przed wydaniem decyzji i podpisaniem umów.

Faktycznie zrealizowane wypłaty wynikają z ilości zakończonych zadań przez Beneficjentów dotacji przed końcem 2019 r., zawarcia większości umów w ostatnim kwartale 2019 r., a także z konieczności zawarcia 77 umów na kwotę 206.514,00 zł w 2020 r., ponieważ w 2019 r. nastąpiło wyczerpanie środków w ramach pomocy de minimis w rolnictwie.

Tabela 10

Wykonanie Programu realizowanego w latach 2019–2020

Wyszczególnienie	
Puła środków do rozdysponowania w roku 2019 [zł]	600.000
Rozdysponowane środki w roku 2019 [zł]	489.640
Planowana wypłata w roku 2019 [zł]	500.000
Faktycznie wypłaty w roku 2019 [zł]	55.440
Planowany efekt ekologiczny łącznie w latach 2019–2020	1.000 Mg
Osiągnięty efekt ekologiczny w roku 2019	480 Mg

Efekt ekologiczny będzie osiągany również w roku 2020.

1.6. Program priorytetowy: „Utworzenie w przestrzeni publicznej terenów zieleni wraz z bazami edukacyjnymi”

Cel programu: utworzenie w przestrzeni publicznej terenów zieleni wraz z bazami edukacyjnymi na obszarze województwa łódzkiego. Beneficjenci programu to jednostki samorządu terytorialnego z województwa łódzkiego. Program ukierunkowany jest na finansowe wsparcie działań dotyczących zagospodarowania przestrzeni publicznej, rozumianej jako teren ogólnodostępny, stanowiący własność jednostki samorządu terytorialnego. Podjęte w ramach programu działania mają jednocześnie służyć dostosowaniu przestrzeni publicznej do potrzeb społecznych i edukacyjnych oraz umożliwić społeczeństwu korzystanie z ich walorów.

Pomoc udzielana jest w formie pożyczki i dotacji, przy czym otrzymanie dotacji jest uwarunkowane zaciągnięciem pożyczki. Łączna kwota dofinansowania ze środków Funduszu wynosi maksymalnie do 95% kosztów całkowitych zadania, przy czym dotacja nie może przekroczyć 60% kwoty możliwego dofinansowania.

Budżet Programu na lata 2019–2020 wynosi 6.000.000,00 zł, przy czym kwota niewykorzystana w roku 2019 przechodzi do rozdysponowania na rok następny. Wskaźnikiem realizacji celu programu jest ilość utworzonych terenów zielonych wraz z bazami edukacyjnymi. Założono, że ilość ta nie powinna być niższa niż 5. Okres wdrażania programu to lata 2019–2020, natomiast wydatkowanie środków możliwe jest do końca 2021 r.

Tabela 11

Utworzenie w przestrzeni publicznej terenów zieleni wraz z bazami edukacyjnymi

Forma dofinansowania	Pula środków Program 2019-2020 [zł]	Pula środków na 2019 r. [zł]	Kwota umów zawartych w 2019 r. [zł]	Kwota wypłacona z umów zawartych w 2019 r. [zł]	Kwoty planowane do wypłaty w kolejnych latach [zł]
dotacja	3.600.000,00	600.000,00	585.525,00	0,00	585.525,00
pożyczka	2.400.000,00	400.000,00	390.350,00	0,00	390.350,00
RAZEM	6.000.000,00	1.000.000,00	975.875,00	0,00	975.875,00

1.7. Program Priorytetowy: „Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt służący ograniczeniu lub likwidacji zagrożeń dla środowiska”

Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Łodzi w dn. 24.05.2019 r. podjęła uchwałę o przyjęciu programu priorytetowego „Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt służący ograniczeniu lub likwidacji zagrożeń dla środowiska” i przystąpieniu do jego realizacji.

Cel programu: podniesienie gotowości bojowej lokalnych służb ratowniczych poprzez doposażenie w specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych lub podczas likwidacji skutków powodzi, wiatru, osunięcia ziemi oraz podczas usuwania skutków klęsk żywiołowych. Beneficjenci Programu: jednostki ochotniczych straży pożarnych z terenu województwa łódzkiego. Okres wdrażania, rozumiany jako okres zawarcia umów – 2019 rok. Termin zakończenia zadania, rozumiany jako sporządzenie protokołu końcowego zadania nie później niż do dnia 30.11.2019 r. Wydatkowanie środków przez WFOŚiGW w Łodzi do dnia 31.12.2019 r. Dofinansowanie do wysokości 80% kosztów kwalifikowanych zadania z zastrzeżeniem, że dofinansowanie zadania ze środków Funduszu nie mogło przekroczyć 35.000,00 zł, a zakupiony sprzęt musiał znajdować się w wykazie rzeczowym sprzętu i wyposażenia dla jednostek OSP, który stanowił załącznik do Programu. Łączny budżet programu 2.000.000,00 zł.

W dniu 27.06.2019 r. Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Łodzi podjęła decyzję o zwiększeniu budżetu programu do kwoty 3.000.000,00 zł, a następnie budżet zwiększono do kwoty 3.800.000,00 zł. W ramach ww. programu w 2019 r. Fundusz zawarł 151 umów na łączną kwotę w wysokości 3.684.925,00 zł, a wypłacono 3.641.747,52 zł.

Dofinansowanie przeznaczone zostało na zakup: wyposażenia osobistego strażaka (m.in. ubrań specjalnych, butów strażackich, rękawic, kominiarek, hełmów, woderów, kombinezonów ochronnych na owady, zestawów aparatów powietrznych, sygnalizatorów bezruchu), sprzętu łączności radiotelefonów, systemów selektywnego alarmowania, megafonów, syren alarmowych) oraz sprzętu uzbrojenia i techniki specjalnej (np. przenośnych drabin, agregatów prądotwórczych, motopomp pożarniczych, węży, prądownic, kurtyn wodnych, tłumic, narzędzi wielofunkcyjnych, pilarek wentylatorów oddymiających, sprzętu do oznakowania i oświetlenia terenu, parawanów ochronnych spalinowych opryskiwaczy plecakowych, nożyc latarek i podpór stabilizujących).

Wskaźnik realizacji celu powyższego Programu – doposażenie co najmniej 57 jednostek ochotniczych straży pożarnych. Faktycznie doposażono 151 jednostek OSP.

Tabela 12

„Realizacja programu finansowania służb ratowniczych – efekty rzeczowe”

Rodzaj efektu	Wykonanie WFOŚiGW w Łodzi w 2019 r.
Liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń	3.297

1.8. Program Priorytetowy: „Dofinansowanie w formie dotacji przeznaczone dla osób fizycznych na zadania polegające na wykonaniu przydomowych oczyszczalni ścieków terenu województwa łódzkiego”

1.8.1 Program priorytetowy dla osób fizycznych na wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie województwa łódzkiego w latach 2019–2020.

Cel programu: Wspomaganie gospodarki ściekowej województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie realizacji przez osoby fizyczne zadań polegających na wykonaniu przydomowych oczyszczalni ścieków o wydajności poniżej 5 m³/d, w celu umożliwienia oczyszczenia ścieków socjalno-bytowych na terenach, dla których nie jest przewidywana budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej.

Wdrażanie Programu: 2019 r. Wydatkowanie środków: do 31.12.2020 r. Intensywność dofinansowania – dotacja nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych zadania. Wskaźnik osiągnięcia celu programu w latach 2019-2020 to 200 RLM.

W ramach ogłoszonego w 2019 r. ww. Programu priorytetowego:

- wpłynęło 105 wniosków na kwotę **608.855,00 zł**,
- zawartych zostało 78 umów dotacji na łączną kwotę **460.737,00 zł**.

Różnica pomiędzy ilością wniosków złożonych, a zawartych umów wynika z faktu, iż zadania wskazane w 27 wnioskach nie spełniały warunków programu. W 2019 r. nie zostały wypłacone środki. Kwota 460.737,00 zł planowana jest do wypłaty w 2020 r.

Tabela 13

Realizacja „Programu priorytetowego dla osób fizycznych na wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie województwa łódzkiego w latach 2019–2020”

Planowana wypłata w roku 2019 [zł]	Faktycznie wypłaty w roku 2020 [zł]	Planowany efekt ekologiczny łącznie w latach 2019-2020	Osiągnięty efekt ekologiczny w 2019r.
300.000	0,00	200 RLM	0 RLM

Efekty ekologiczne będą osiągnięte w roku 2020 i 2021.

W 2019 r. nie zostały złożone do Funduszu przez beneficjentów niezbędne dokumenty umożliwiające dokonania wypłaty dotacji w ramach ww. Programu. Efekty ekologiczne pozostaną osiągnięte w 2020 r.

2. PROGRAMY PRIORYTETOWE NFOŚiGW – UDOSTĘPNIENIE ŚRODKÓW WFOŚiGW W ŁODZI

2.1. Program priorytetowy „Czyste Powietrze”

Program priorytetowy „Czyste Powietrze” to kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Skupia się on na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią. Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych oraz osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinne. Warunki dofinansowania w ramach programu są jednolite na obszarze całego kraju.

W ramach powyższego programu w roku 2019 do WFOŚiGW w Łodzi wpłynęło 6.116 wniosków na łączną kwotę 121.148.701,48 zł, w tym w formie dotacji 107.173.783,50 zł, w formie pożyczki 13.974.917,98 zł.

W roku 2019 do rozpatrzenia przeszły wnioski z 2018 r. w ilości 1.211 na łączną kwotę 27.203.671,00 zł, w tym, w formie dotacji na kwotę 23.654.442,00 zł, a w formie pożyczki 3.549.229,00 zł

Tabela 14

Realizacja umów zawartych w ramach programu priorytetowego „Czyste powietrze” w 2019 r.

Forma dofinansowania	Liczba zawartych umów [szt.]	Kwota umów [zł]	Kwota wypłacona [zł]	Kwoty planowane do wypłaty w kolejnych latach [zł]*
Dotacja ze środków WFOŚiGW	337	5.000.002,00	4.478.688,73	378.212,97
Pożyczka ze środków WFOŚiGW	119	3.106.637,43	199.159,68	2.873.687,96
Dotacja ze środków NFOŚiGW	2.902	56.702.152,46	3.726.407,30	52.640.474,55
RAZEM	3.358	64.808.791,89	8.404.255,71	55.892.375,48

*kwota po korekcie wynikająca rozliczenia umowy

W 2019 r. NFOŚiGW trzykrotnie zmieniał Program priorytetowy „Czyste Powietrze”. Zmiany miały na celu ułatwienie dostępu potencjalnym wnioskodawcom do skorzystania z Programu oraz usprawnienie procesu jego wdrażania.

Zmieniony został również wzór formularza wniosku o dofinansowanie tak, aby uprościć proces jego wypełniania przez wnioskodawcę. Ponadto, po wprowadzonych zmianach, wniosek zawierał warunki umowy dotacji oraz oświadczenie woli wnioskodawcy o chęci jej zawarcia, bez konieczności dodatkowej wizyty wnioskodawcy w siedzibie Funduszu.

2.2. Program Priorytetowy NFOŚiGW „Poprawa Jakości Powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” realizowany na podstawie Umowy udostępnienia środków Nr 103/2018/WF/US z dnia 29.05.2019 r.

Cel programu: poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenia zużycia energii w budynkach. W dniu 29 maja 2018 r. pomiędzy WFOŚiGW w Łodzi a NFOŚiGW zawarta została Umowa udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji przedmiotowego Programu.

Intensywność dofinansowania w formie dotacji wynosi do 85% kosztów kwalifikowanych i może być zwiększona o 5 punktów procentowych w przypadku zastosowania w budynku odnawialnych źródeł energii (OZE) lub o dodatkowe 5 punktów procentowych w przypadku zastosowania w budynku systemów zarządzania energią.

Dofinansowanie może być udzielone wyłącznie na zadanie, które zostanie zrealizowane na podstawie audytu energetycznego, określającego spełnienie przez obiekt budowlany poddany przebudowie warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.1422), które będą obowiązywać od 1 stycznia 2021 r. Zakres inwestycji obejmuje termomodernizację budynków, w szczególności: ocieplenie obiektu, wymiana okien i drzwi zewnętrznych, przebudowa systemów grzewczych, wymiana systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie systemów zarządzania energią w budynkach, wykorzystanie technologii odnawialnych źródeł energii, likwidacja zawilgocenia i jego skutków na termomodernizowanym budynku, wymiana oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektu na energooszczędne.

Beneficjentami Programu mogą być zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej podmioty prowadzące działalność leczniczą w zakresie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych, podmioty prowadzące muzea wpisane do Państwowego Rejestru Muzeów, podmioty prowadzące domy studenckie, podmioty będące właścicielem budynku wpisanego do Rejestru zabytków oraz kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe.

W ramach ww. programu wdrożonego na lata 2016–2022 Fundusz zawarł w 2019 r. 7 umów dotacji.

W 2019 r. z kwoty 9.852.598,00 zł została wypłacona kwota dotacji (środki NFOŚiGW) w wysokości 585,619,00 zł. Do wypłaty w kolejnych latach pozostaje kwota 9.266.979,00 zł.

Tabela 15

Realizacja programu „Poprawa Jakości Powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie w 2019 r.”

Dofinansowanie	Planowana do rozdysponowania, pula środków na lata 2016-2022 [zł]	Kwota umów zawartych w 2018 r. [zł]	Kwota umów zawartych w 2019 r. [zł]
NFOŚiGW	18.890.756,00	516.900,00	9.852.598,00
WFOŚiGW w Łodzi	2.100.000,00	0,00	0,00
Razem umowy	20.990.756,00	516.900,00	9.852.598,00

Tabela 16

Realizacja programu „Poprawa Jakości Powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie w 2019 r. – efekty ekologiczne”

Rodzaj efektu	Plan NFOŚiGW na lata 2016-2022	Wykonanie WFOŚiGW w Łodzi w 2018 r. *	Wykonanie WFOŚiGW w Łodzi w 2019 r. *
Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej (GJ/rok)	565 800	776	11 659
Redukcja lub uniknięcie CO ₂ do atmosfery (Mg/rok)	47 600	49	861

*efekt ekologiczny planowany do osiągnięcia w latach kolejnych z umów zawartych w 2018 r. oraz 2019 r.

2.3. Program Priorytetowy NFOŚiGW „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”

Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Łodzi w dn. 27 czerwca 2019 r. podjęła uchwałę o przyjęciu ogłoszonego przez NFOŚiGW programu priorytetowego pn.: „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” i przystąpieniu do jego realizacji. W dniu 1 lipca 2019 r. nastąpiło podpisanie porozumień pomiędzy wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą o współpracy ze stacjami okręgowymi, na mocy których okręgowe stacje przyjęły na siebie zadania z zakresu gromadzenia kompletnych wniosków, ich oceny formalnej i merytorycznej, a także sprawdzenie zgodności zakupionego wapna nawozowego lub środka wapnującego oraz przyjętych dawek mających poprawić stan środowiska rolnego.

Tabela 17

Realizacja umów zawartych w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” w 2019 r.”

Forma dofinansowania	Liczba zawartych umów [szt.]	Kwota umów [zł]	Kwota wypłacona [zł]
Dotacja ze środków WFOŚiGW	17	104.389,92	99.901,56
Dotacja ze środków NFOŚiGW	13	43.405,12	43.405,12
RAZEM:	30	147.795,04	143.306,68

Okres kwalifikowalności kosztów w ramach programu trwa od 1 czerwca 2019 r. do 31 października 2023 r., a budżet programu wynosi 300 mln zł. Przedmiotem dofinansowania są działania regeneracyjne gleby dla danej działki prowadzone przez rolników posiadających gospodarstwa rolne o powierzchni do 75 ha, w których pH gleby jest równe 5,5 lub niższe. Dofinansowanie do zakupu wapna udzielane jest w ramach pomocy *de minimis*.

Do kosztów kwalifikowanych zaliczać się będą koszty zakupu wapna nawozowego odpowiadającego typom wapna nawozowego, określonego w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. w sprawie sposobu pakowania nawozów mineralnych, umieszczania informacji o składnikach nawozowych na tych opakowaniach, sposobu badania nawozów mineralnych oraz typów wapna nawozowego (Dz.U. Nr 183, poz. 1229), środka wapnującego, o którym mowa

w przepisach rozporządzenia (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów.

Wnioski o dofinansowanie można składać w OSCh-R już od sierpnia 2019 r. Do momentu wyczerpania limitu pomocy *de minimis* w dniu 13 listopada 2019 r. zostało zawartych łącznie 30 umów na kwotę 147.795,04 zł. Kwota wypłacona składała się w prawie 70 % ze środków WFOŚiGW w Łodzi i w nieco ponad 30% ze środków NFOŚiGW.

W ramach zawartych w 2019 r. umów efektem ekologicznym było ponad 250 ha zregenerowanych gleb, a efekt rzeczowy w postaci masy zastosowanego czystego składnika w wapnie nawozowym (tj. CaO lub CaO + MgO) wyniósł 870 ton. Z tytułu zawartych w 2019 r. umów kwota planowana do wypłaty w 2020 r. wynosi 4.488,36 zł.

2.4. Program Priorytetowy NFOŚiGW „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”

Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Łodzi podjęła w dn. 9 czerwca 2018 r. uchwałę o przyjęciu ogłoszonego przez NFOŚiGW programu priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” i przystąpieniu do jego realizacji. W dniu 28 lutego 2019 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę określającą pulę środków WFOŚiGW w Łodzi na rok 2019 do wysokości 6.100.000,00 zł. W dniu 09.05.2019 r. WFOŚiGW w Łodzi zawarł z NFOŚiGW umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji „Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych”. NFOŚiGW zadeklarował udostępnienie środków w ramach powyższego programu do kwoty 1.703.000,00 zł, zaś WFOŚiGW w Łodzi zadeklarował, iż planuje przeznaczyć środki do kwoty 5.900.000,00 zł.

Umowa jest kontynuacją przyjętego do realizacji na lata 2018-2021 programu polegającego na wsparciu jednostek służb ratowniczych z terenu województwa łódzkiego w zakupie specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń w postaci m.in. lekkich i średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz specjalistycznego sprzętu pływającego. Stopień realizacji celu programu mierzony jest za pomocą wskaźnika wyrażonego liczbą zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń (w sztukach).

Tabela 18

Realizacja umów zawartych w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” w 2019 r.”

Forma dofinansowania	Liczba zawartych umów [szt.]	Kwota umów [zł]	Kwota wypłacona [zł]	Kwoty planowane do wypłaty w kolejnych latach [zł]*
Dotacja ze środków WFOŚiGW	24	6.829.000,00	5.648.947,00	1.180.000,00
Dotacja ze środków NFOŚiGW	6	1.509.775,00	1.509.775,00	0,00
Dotacja ze środków WFOŚiGW i NFOŚiGW, w tym:	5	1.784.000,00	1.783.648,00	0,00
– WFOŚiGW w Łodzi		1.231.000,005	1.230.958,005	0,00
– NFOŚiGW		53.000,00	2.690,00	0,00
RAZEM, w tym:	35	10.122.775,00	8.942.370,00	1.180.000,00
– WFOŚiGW w Łodzi		8.060.000,00	6.879.905,00	1.180.000,00
– NFOŚiGW		2.062.775,00	2.062.465,00	0,00

* kwota po korekcie wynikającej z rozliczenia umowy

W dniu 28.08.2019 r. Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Łodzi podjęła decyzję o zwiększeniu puli środków przeznaczonych na realizację programu do kwoty 8.207.000,00 zł. Kwota ta została zwiększona przez Radę Nadzorczą w dniu 24.10.2019 r. do kwoty 8.290.000,00 zł.

Intensywność dofinansowania w formie dotacji wynosi do 50% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW. Beneficjentami Programu mogą być podmioty (z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych) znajdujące się na liście w ramach Porozumienia Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Środowiska z dnia 30.10.2015 r. w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska.

Zrealizowane zadania polegały na wsparciu jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu województwa łódzkiego, które dokonały zakupu lekkich, średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz specjalistycznego sprzętu pływającego.

Wskaźnik realizacji celu powyższego Programu w skali ogólnopolskiej - co najmniej 50 szt. zakupionego sprzętu.

Tabela 19

Realizacja programu finansowania służb ratowniczych – efekty rzeczowe w formie liczby zakupionego sprzętu

Lp.	Rodzaj efektu	Wykonanie przez WFOŚiGW w Łodzi w 2019 r. (szt.)*	Wykonane przez NFOŚiGW w 2019 r. (szt.)*
1	samochody pożarnicze	26,5	6,5
2	łódź z przyczepą	2	0

*efekty rzeczowe i ekologiczne przedsięwzięć realizowanych przez NFOŚiGW i WFOŚiGW zostały przedstawione zgodnie z umową udostępnienia środków, proporcjonalnie do zaangażowanych środków.

3. REALIZACJA PROGRAMÓW PRIORYTETOWYCH W FORMIE DOTACJI NA CZĘŚCIOWE SPŁATY RAT KAPITAŁOWYCH KREDYTÓW BANKOWYCH

W 2019 r. realizowane były również wypłaty dotacji z Programów priorytetowych polegających na częściowych spłatach kapitału kredytów bankowych, które wdrażane były w roku 2018. Umowy w ramach tych programów zawierane były do 31.12.2018 r. natomiast środki wypłacane były na podstawie not obciążeniowych przesyłanych przez banki współpracujące w ramach poniższych programów do końca 2019 r.

3.1. Program priorytetowy dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na realizację zadań dotyczących termomodernizacji budynków mieszkalnych, modernizacji źródeł ciepła oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w latach 2018–2019

Cel programu: ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez dofinansowanie zadań polegających na wykonaniu termomodernizacji budynków mieszkalnych, modernizacji źródeł ciepła oraz wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Program wdrażany był w roku 2018. Wypłaty w ramach programu realizowane były w latach 2018 i 2019. Intensywność dofinansowania wynosiła od 40 do 50% kosztów kwalifikowanych. Wskaźnik osiągnięcia celu programu w latach 2018–2019 to 5.500 ΔCO₂ Mg/rok.

Tabela 20

Realizacja „Programu priorytetowego dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na realizację zadań dotyczących termomodernizacji budynków mieszkalnych, modernizacji źródeł ciepła oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w latach 2018–2019”

Planowana wypłata w roku 2019 [zł]	Faktycznie wypłaty w roku 2019 [zł]	Planowany efekt ekologiczny łącznie w latach 2019-2020	Osiągnięty efekt ekologiczny w roku 2019
5.000.000	4.232.129	5.500 ΔCO ₂ Mg/rok	4.233,73 ΔCO ₂ Mg/rok

Efekt ekologiczny będzie osiągnięty również w 2020 roku.

Różnica pomiędzy kwotą planowaną do wypłaty, a wypłaconą wynika z rezygnacji beneficjentów z przyznanego dofinansowania bądź rezygnacji z kredytu bankowego jak również w dużej mierze z powodu niezrealizowania zadania i nie oddania do użytkowania budynków, zgodnie z zapisami programu tj. najpóźniej do dnia 10.10.2019 r. (w przypadkach budynków nowobudowanych), co uniemożliwiło wypłaty dotacji.

3.2. Program priorytetowy dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na wykonanie przyłączy kanalizacyjnych w latach 2018–2019

Cel programu: wspomaganie gospodarki ściekowej województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie realizacji przez osoby fizyczne zadań polegających na przyłączeniu budynków mieszkalnych do sieci kanalizacji sanitarnej. Program wdrażany był w roku 2018. Wpłaty w ramach programu realizowane były w latach 2018 i 2019. Intensywność dofinansowania wynosiła 60% kosztów kwalifikowanych. Wskaźnik osiągnięcia celu programu w latach 2018–2019 to 150 RLM.

Tabela 21

Realizacja „Programu priorytetowego dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na wykonanie przyłączy kanalizacyjnych w latach 2018-2019”

Planowana wypłata w roku 2019 [zł]	Faktycznie wypłaty w roku 2019 [zł]	Planowany efekt ekologiczny łącznie w latach 2018-2019	Osiągnięty efekt ekologiczny w latach 2018-2019
100.000	42.987	150 RLM	52,66 RLM

W roku 2019 został osiągnięty efekt ekologiczny – 36,86 RLM.

3.3. Program priorytetowy dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków w latach 2017-2018

Cel programu: Wspomaganie gospodarki ściekowej województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie realizacji przez osoby fizyczne zadań polegających na wykonaniu przydomowych oczyszczalni ścieków o wydajności poniżej 5 m³/d, w celu umożliwienia oczyszczenia ścieków socjalno-bytowych na terenach, dla których nie jest przewidywana budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej.

Wdrażanie Programu: 2017 r. Wydatkowanie środków: do 31.12.2018 roku. Intensywność dofinansowania – dotacja nie może przekroczyć 40% kosztów kwalifikowanych zadania.

W roku 2019 został osiągnięty w ramach tego programu efekt ekologiczny w wysokości 9 RLM z umów, które zostały zrealizowane w grudniu 2018 r. łącznie z umów zawartych w latach 2018–2019 został osiągnięty efekt ekologiczny w wysokości 93 RLM.

3.4. Program priorytetowy dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków w latach 2018–2019

Cel programu: Wspomaganie gospodarki ściekowej województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie realizacji przez osoby fizyczne zadań polegających na wykonaniu przydomowych oczyszczalni ścieków o wydajności poniżej 5 m³/d, w celu umożliwienia oczyszczenia ścieków socjalno-bytowych na terenach, dla których nie jest przewidywana budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej.

Wdrażanie Programu: 2018 r.

Wydatkowanie środków: do 31.12.2019 roku. Intensywność dofinansowania – dotacja nie może przekroczyć 40% kosztów kwalifikowanych zadania. Wskaźnik osiągnięcia celu programu w latach 2019–2020 to 435 RLM.

Tabela22

Realizacja „Programu priorytetowego dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków w latach 2018–2019”

Planowana wypłata w roku 2019 [zł]	Faktycznie wypłaty w roku 2019 [zł]	Planowany efekt ekologiczny łącznie w latach 2018–2019	Osiągnięty efekt ekologiczny w latach 2018–2019
300.000	190.654	435 RLM	458 RLM

W roku 2019 został osiągnięty efekt ekologiczny w wysokości 374 RLM

3.5. Program priorytetowy dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na realizację zadań dotyczących termomodernizacji budynków mieszkalnych, modernizacji źródeł ciepła oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w latach 2017–2018

Cel programu: ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez dofinansowanie zadań polegających na wykonaniu termomodernizacji budynków mieszkalnych, modernizacji źródeł ciepła oraz wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii.

Program został zakończony tj. w roku 2019 nie zawierano umów. W 2019 r. trwało monitorowanie stopnia osiągnięcia planowanych efektów ekologicznych, zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 23

Realizacja „Programu priorytetowego dla osób fizycznych – dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na realizację zadań dotyczących termomodernizacji budynków mieszkalnych, modernizacji źródeł ciepła oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w latach 2017–2018”

Planowana wypłata w roku 2019 [zł]	Faktycznie wypłaty w roku 2019 [zł]	Planowany efekt ekologiczny łącznie w latach 2018-2019	Osiągnięty efekt ekologiczny w roku 2019
0,00	0,00	2.500 ΔCO ₂ Mg/rok	1.456,13 ΔCO ₂ Mg/rok

4. KONKURSY DOFINANSOWANE W FORMIE DOTACJI

Wnioski o dofinansowanie z dziedziny Edukacja Ekologiczna w roku 2019 były rozpatrywane w trybie konkursowym oraz w trybie ciągłym.

4.1 Tryb konkursowy

W 2019 roku ogłoszono następujące konkursy:

➤ **„Nasze Ekologiczne Pracownie”**

Celem Konkursu było dokonanie wyboru i dofinansowanie najlepszych projektów, w ramach dwóch bloków tematycznych polegających na:

- zagospodarowaniu wybranego miejsca na terenie należącym do szkoły lub przedszkola w celu utworzenia punktu dydaktycznego na potrzeby prowadzenia zajęć terenowych z edukacji ekologicznej i przyrodniczej,
- polepszeniu warunków nauczania poprzez utworzenie kreatywnych i pomysłowych nowych pracowni edukacyjnych w szkołach. Przyznano środki na wyremontowanie pracowni, wyposażenie ich w pomoce dydaktyczne, meble, sprzęt audio-video.

W ramach ww. Konkursu zawarto 142 umów na łączną kwotę 6.344.541,00 zł.

➤ **„Edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach” – VI edycja konkursu**

Celem konkursu było podniesienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz dofinansowanie najciekawszych projektów edukacyjnych. Konkurs skierowany był do przedszkoli, szkół i zespołów szkół oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych z terenu województwa łódzkiego.

Konkurs miał za zadanie podniesienie poziomu świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży w następujących obszarach priorytetowych:

- edukacja ekologiczna obejmująca problematykę zanieczyszczeń powietrza oraz ich szkodliwe oddziaływanie na zdrowie ludzi,
- edukacja ekologiczna w zakresie racjonalizacji gospodarki odpadami i zapobieganiu ich powstawaniu,
- zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki ochrony wód i gospodarki wodnej.

W ramach ww. konkursu Fundusz zawarł 106 umów dotacji na łączną kwotę 2.495.376,00 zł.

4.2 Tryb ciągły

➤ **Wnioski o dofinansowanie z dziedziny Edukacja Ekologiczna rozpatrywane w trybie ciągłym**

W roku 2019 w trybie ciągłym Fundusz zawarł 44 umowy na łączną kwotę 2.670.283,00 zł. Dofinansowanie otrzymały m.in.:

- **"EC1 Łódź - Miasto Kultury" w Łodzi** na projekt „Akcja - Biodegradacja” - warsztaty dla uczniów szkół podstawowych województwa łódzkiego realizowane w laboratoriach "EC1 Łódź-Miasto Kultury”,
- **Grupowa Oczyszczalnia Ścieków w Łodzi Sp. z o. o.** na projekt „Woda wraca - edukacja ekologiczna organizowana przez Grupową Oczyszczalnię Ścieków w Łodzi dla mieszkańców Łodzi, Pabianic i Konstancy Nowa Łódzkiego”.

Ponadto Fundusz zawarł 3 umowy z państwowymi jednostkami budżetowymi na łączną kwotę 241.528,00 zł. W 2019 r. dofinansowanie otrzymały:

- „**Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego w Łodzi** na konferencje pn. „Funkcja prewencyjna prawnych form ochrony przyrody przeznaczona dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego z województwa łódzkiego”,
- **Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi** na projekt „Społeczna kampania edukacyjno-informacyjna pn.: "Czad i Ogień. Obudź czujność”,
- **Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi** na zadanie "Krajobraz mojego regionu - uczyć i pokazywać" - konkurs edukacyjny dla uczniów szkół podstawowych województwa łódzkiego (klas VI-VIII)".

Podsumowując uzyskane efekty ekologiczne i rzeczowe w 2019 r., z umów zawartych w roku 2019 i latach ubiegłych, należy stwierdzić, że dzięki środkom Funduszu objętych zostało edukacją ekologiczną ponad **trzysta tysięcy osób**. Zorganizowano ponad **1.151 wycieczek i warsztatów terenowych** dla dzieci i młodzieży, oraz ponad **600 konkursów** i ok. **1.500 konferencji, seminariów i warsztatów**.

5. KONKURSY DOFINANSOWANE W FORMIE NAGRÓD ZA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

W 2019 r. ogłoszono VI edycję Konkursu „**Ekologiczny magister i doktor**” o nagrodę Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

Jego celem było wyłonienie najlepszych, pod względem naukowym i praktycznym, prac magisterskich i rozpraw doktorskich z dziedziny ochrony środowiska oraz nagrodzenie ich autorów. Konkurs ogłoszony został w dwóch kategoriach:

- Ekologiczny magister;
- Ekologiczny doktor.

Do Konkursu mogli przystąpić absolwenci, którzy obronili pracę magisterską lub doktorską w roku akademickim 2018/2019, w szkołach wyższych mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego. Konkurs ogłaszany został w następujących podkategoriach:

- nauki ekonomiczno-społeczne;
- nauki przyrodnicze;
- nauki techniczne;
- nauki prawnicze.

W kategorii **Ekologiczny magister** można było zgłaszać prace w następujących obszarach tematycznych:

- ograniczanie niskiej emisji;
- ochrona bioróżnorodności;
- gospodarka odpadami;
- zieleń miejska;
- ochrona i zarządzanie wodami;
- adaptacja do zmian klimatu;
- gospodarka leśna i ekologia w produkcji żywności;
- finansowanie i zarządzanie w ochronie środowiska.

Łączna pula środków rozdysponowanych w ramach konkursu wyniosła **60.000,00 zł**. Nagrodzono autorów 4 rozpraw doktorskich i 4 prac magisterskich.

➤ **Patronat Zarządu**

WFOŚiGW w Łodzi obejmował patronatem honorowym w 2019 r. szereg wydarzeń o zasięgu wojewódzkim, a także wspierał przedsięwzięcia o zasięgu gminnym, powiatowym i lokalnym. Poprzez patronat, Zarząd Funduszu chciał wyróżnić przedsięwzięcia o szczególnym charakterze, promować zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz wzmacniać wizerunek WFOŚiGW w Łodzi jako lidera w zakresie ochrony środowiska na terenie województwa łódzkiego.

Patronatem Honorowym Zarządu WFOŚiGW w Łodzi w 2019 r. objęto:

- IV Piotrkowski Festiwal Nauk Technicznych,
- VI Olimpiada Wiedzy o Turystyce,
- IV Konferencja Doktorantów Nauk o Życiu BioOpen,
- Powiatowy Dzień dla Zdrowia i Urody - w ramach obchodów 20-lecia Powiatu Poddębickiego,
- "Jedziemy, ale nie dymimy" – IV Rozprzański Rajd Ekologiczny,
- 500 Rocznica Nadania Praw i Przywilejów Mieszczanom Bolimowa.

Działalność promocyjna Funduszu w 2019 r. wpłynęła na wzrost zainteresowania zakresem możliwości finansowania przez Fundusz różnego rodzaju inwestycji na terenie województwa łódzkiego.

Efekty działalności środowiskowej

Efekty działalności środowiskowej w WFOŚiGW w Łodzi odnoszą się do aspektów bezpośrednich i pośrednich, a ich ocena dokonywana jest raz do roku w trakcie przeglądu zarządzania.

Efekty działalności w odniesieniu do aspektów pośrednich, związanych z poprawą stanu środowiska w województwie łódzkim oraz poszerzania wiedzy, kształtowania postaw proekologicznych i indywidualnej odpowiedzialności za środowisko prezentowane są w „Sprawozdaniu z działalności WFOŚiGW w Łodzi” oraz publikowane w „Raporcie o stanie środowiska w województwie łódzkim” (ww. publikacje są dostępne na stronie internetowej Funduszu www.wfosigw.lodz.pl, WIOŚ – www.wios.lodz.pl i w Dzienniku Urzędowym województwa łódzkiego).

W związku z tym, że bezpośrednio aspekty środowiskowe w takich obszarach jak: energia, materiał, woda, odpady, użytkowanie gruntów w odniesieniu do różnorodności biologicznej oraz emisje w działalności Funduszu nie są aspektami znaczącymi, nie zastosowano do nich wskaźników wymaganych w Rozp. Komisji (UE) 2018/2026 z dnia 19 grudnia 2018 r. zmieniające załącznik IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS). Natomiast w stosunku do pośrednich aspektów środowiskowych, zastosowano inne wskaźniki dostosowane do specyfiki działalności związanej z finansowym wspieraniem przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Efekty działalności środowiskowej związane z aspektami bezpośrednimi

Fundusz monitoruje i ocenia efekty swojej bezpośredniej działalności w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na środowisko, przy uwzględnieniu obowiązujących wymagań prawnych. W związku z tym rejestruje podstawowe parametry mające wpływ na stan środowiska, określa zestaw wskaźników, które są podstawą do oceny w danym roku. Ustala cele i zadania środowiskowe oraz programy zarządzania środowiskowego.

W odniesieniu do ilości zużywanej energii występuje systematyczna zniżka od roku 2016. W perspektywie 2-letniej jest to około 83.000 kWh pomimo, iż ilość zużytej energii przypadająca na jednego pracownika uległa zwiększeniu, co wynika ze zmniejszonej liczby pracowników w roku 2018, w odniesieniu do poprzednich lat. Obserwuje się zwiększoną ilość wyprodukowanej energii fotowoltaicznej i energii solarnej w roku 2019 w stosunku do roku lat poprzednich, co spowodowane było lepszym nasłonecznieniem. Wzrost lub ubytek energii pozyskiwanej z ciepła/chłodu ziemi jest uzależniony od parametrów pogodowych w danym roku, w związku z tym, że w roku 2019 występowały dużo wyższe temperatury latem zużyto więcej chłodu w odniesieniu do lat ubiegłych.

W roku 2019 obserwowane jest zużycie dużo większej ilości wody w stosunku do roku 2018, co spowodowane było brakiem opadów i wysokimi temperaturami, a co za tym idzie koniecznością nawadniania zieleni wokół budynku wodą z wodociągu miejskiego. Z tego samego powodu zwiększonej ilości wody wymagało również uzdatnianie powietrza w centralach wentylacyjnych (sekcje adiabatycznego zraszania).

Zwiększone zużycie papieru w roku 2019 spowodowane jest realizacją cieszącego się bardzo dużym zainteresowaniem Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Również stale poszerzająca się oferta WFOŚiGW w Łodzi kierowana m.in. do osób fizycznych wiąże się z wytwarzaniem większej ilości dokumentacji, niezbędnej do prawidłowej obsługi programów i beneficjentów.

Tabela 24

Wskaźniki stosowane do nadzorowania bezpośredniego wpływu na środowisko

Wymagania EMAS	Nazwa (definicja wskaźnika) w systemie	Rok	Wielkość zużycia ogółem (Liczba A)	Liczba pracowników w (stan na 31 XII) (Liczba B)	Wielkość zużycia na 1 pracownika (R = A/B)	Jednostka
Główne wskaźniki						
Efektywność energetyczna	Zużycie energii elektrycznej (do celów grzewczych i pozostałych) (zużycie na 1 pracownika)	2014	225 098 kWh	102	2 206,8	kWh/prac.
		2015	219 139 kWh	101	2 169,7	
		2016	408 565 kWh	104	3 928,5	
		2017	341 328 kWh	104	3282,0	
		2018	333 859 kWh	95	3514,3	
		2019	325 400 kWh	110	2 958,2	
Woda	Zużycie wody (zużycie ogółem na 1 pracownika)	2014	200 m ³	102	1,960	m ³ /prac.
		2015	169 m ³	101	1,673	
		2016	1 123 m ³	104	10,798	
		2017	872 m ³	104	8,385	
		2018	1080 m ³	95	11,368	
		2019	1613 m³	110	14,664	
Efektywne wykorzystanie materiałów	Zużycie papieru (ilość zakupionego papieru na 1 pracownika)	2014	730 ryz	102	7,156	ryz/prac.
		2015	716 ryz	101	7,089	
		2016	667 ryz	104	6,414	
	Zużycie papieru (ilość zużytego papieru na 1 pracownika)	2017	632 ryz	104	6,077	
		2018	825 ryz	95	8,684	
		2019	1181 ryz	110	10,736	
Odpady	Wytwarzane odpady komunalne (odpady ogółem na 1 pracownika)	2014	Administrowanie w zakresie gospodarki odpadowej dla siedziby przy ul Łąkowej 11 jest w gestii właściciela budynku. Odpady komunalne podlegają segregacji zgodnie z wymogami prawa miejscowego.			
		2015				
		2016	105 600 dm ³	104	1 015,38	dm ³ /prac.
		2017	114 000 dm ³	104	1 096,15	
		2018	117 120 dm ³	95	1 232,84	
		2019	133 120 dm³	110	1 210,18	
Odpady niebezpieczne	Wytwarzane odpady niebezpieczne (odpady niebezpieczne na 1 pracownika)	2014	0 Mg	102	0	Mg/prac.
		2015	0,02 Mg	101	0,0002	
		2016	3,770 Mg	104	0,036	
		2017	3,700 Mg	104	0,036	
		2018	3,700 Mg	95	0,039	
		2019	0 Mg	110	0	

Wymagania EMAS Główne wskaźniki	Nazwa (definicja wskaźnika) w systemie	Rok	Wielkość zużycia ogółem (Liczba A)	Liczba pracowników w (stan na 31 XII) (Liczba B)	Wielkość zużycia na 1 pracownika (R = A/B)	Jednostka		
Różnorodność biologiczna	Użytkowanie ziemi w terenie zabudowanym (powierzchnia użytkowana przez Fundusz przypadająca na 1 pracownika)	2014	Wskaźnik dla siedziby przy ul Łąkowej 11 nie jest mierzony – korzystanie z powierzchni biurowych odbywa się na podstawie umowy najmu.			m ² /prac.		
		2015						
		2016	6 245 m ²	104	60,05			
		2017	6 245 m ²	104	60,05			
		2018	6 245 m ²	95	65,74			
		2019	8 468 m²	110	76,98			
Emisja	Emisja ze spalania paliwa w samochodach służbowych (emisja na 1 pracownika) emisja do powietrza znikoma, dopuszczona prawem środowiskowym jako niezorganizowana	2014	7,72 Mg	102	0,076	Mg/prac.		
		2015	6,77 Mg	101	0,067			
		2016	6,02 Mg	104	0,058			
		2017	4,48 Mg	104	0,043			
		2018	2,93 Mg	95	0,031			
		2019	3,21 Mg	110	0,029			
Energia odnawialna	Energia odnawialna wytworzona w Funduszu (wytworzona energia na 1 pracownika) w tym:	W 2014 i 2015 roku Fundusz nie stosował energii ze źródeł odnawialnych						
	Mikroinstalacja fotowoltaiczna		15 565 kWh		149,663	kWh/prac.		
	Dolne źródło ciepła	Ciepło		353,0 GJ		3,394	GJ/prac.	
		Chłód		486,4 GJ		4,677	GJ/prac.	
	Gruntowy powietrzny wymiennik ciepła	Ciepło	2016		104		0,237	GJ/prac.
		Chłód				17,4 GJ		0,167
	Instalacja solarna			175,0 kWh			1,683	kWh/prac.

Wymagania EMAS	Nazwa (definicja wskaźnika) w systemie		Rok	Wielkość zużycia ogółem (Liczba A)	Liczba pracowników w (stan na 31 XII) (Liczba B)	Wielkość zużycia na 1 pracownika (R = A/B)	Jednostka
Główne wskaźniki							
Energia odnawialna (cd.)	Mikroinstalacja fotowoltaiczna		2017	16 068 kWh	104	154,5	kWh/prac.
	Dolne źródło ciepła	Ciepło		315,0 GJ		3,029	GJ/prac.
		Chłód		378,8 GJ		3,642	GJ/prac.
	Gruntowy powietrzny wymiennik ciepła	Ciepło		22,5 GJ		0,216	GJ/prac.
		Chłód		8 GJ		0,077	GJ/prac.
	Instalacja solarna					1 920,0 kWh	
	Mikroinstalacja fotowoltaiczna		2018	18 690 kWh	95	196,7	kWh/prac.
	Dolne źródło ciepła	Ciepło		269,0 GJ		2,832	GJ/prac.
		Chłód		492,1 GJ		5,180	GJ/prac.
	Gruntowy powietrzny wymiennik ciepła	Ciepło		27,8 GJ		0,293	GJ/prac.
		Chłód		15,0 GJ		0,158	GJ/prac.
	Instalacja solarna					2 297,0 kWh	
	Mikroinstalacja fotowoltaiczna		2019	19 868 kWh	110	180,6	kWh/prac.
	Dolne źródło ciepła	Ciepło		257,0 GJ		2,336	GJ/prac.
		Chłód		542,9 GJ		4,935	GJ/prac.
	Gruntowy powietrzny wymiennik ciepła	Ciepło		25,9 GJ		0,235	GJ/prac.
		Chłód		21,1 GJ		0,192	GJ/prac.
	Instalacja solarna					2 428,0 kWh	

Efekty działalności środowiskowej związane z aspektami pośrednimi

➤ Działalność ustawowa Funduszu

WFOŚiGW w Łodzi dokonuje podsumowania oraz oceny efektów swojej działalności środowiskowej w odniesieniu do aspektów środowiskowych pośrednich od początków swojego funkcjonowania tj. od 26 lat, a w odniesieniu do 2019 r. są one szczegółowo prezentowane w Sprawozdaniu z działalności WFOŚiGW w Łodzi za 2019 r.

WPŁYWY

Wpływy Funduszu w poszczególnych latach w okresie 2013–2014 przekraczały kwotę 200 mln zł, a w latach 2015–2018 wynosiły ponad 270 mln zł, zaś w 2019 r. wyniosły około 270 mln zł.

Znaczącymi pozycjami w strukturze wpływów są:

- opłaty za korzystanie ze środowiska;
- spłaty rat pożyczek;
- nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych;
- odsetki z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek.

Tabela 25

Struktura wpływów WFOŚiGW w Łodzi w latach 2013–2019 [tys. zł]

Lp.	Wpływy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	39 728	77 151	85 309	82 518	68 772	63 441	61 690
2	Nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	59 556	23 103	60 198	70 531	73 936	63 266	48 086
3	Spłaty rat pożyczek	75 837	88 419	102 280	132 749	115 419	121 974	118 625
4	Odsetki z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek	10 081	10 506	13 175	12 902	13 776	12 886	11 085
5	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	908	1 516	1 320	403	0	0	0
6	Inne	23 782	16 121	9 973	7 968	12 959	21 176	29 609
	Ogółem	209 892	216 816	272 255	307 071	284 862	282 743	269 095

Wpływy ogółem w 2019 r. zmniejszyły się o ok. 5% odniesieniu do roku 2018, w tym m.in. z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych odnotowano spadek o ok. 3%, nadwyżek dochodów gmin i powiatów zmniejszyły się o ok. 24%, a z tytułu spłat rat pożyczek spadły o ok. 3%.

WYDATKI

Wydatki w 2019 r. wyniosły 196,15 mln zł, z czego:

- wydatki zwrotne (pożyczki) stanowiły 52,1%;
- bezzwrotne stanowiły 40,5%;
- koszty działalności organów i biura Funduszu stanowiły 7,4%.

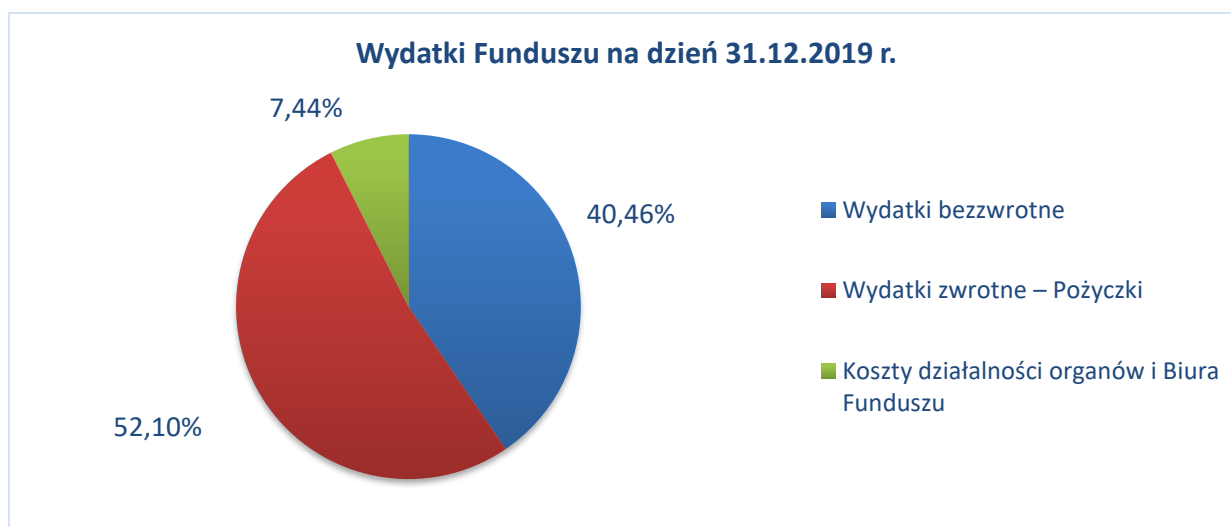
W wydatkach bezzwrotnych w 2019 r. najwyższą kwotę stanowiły dotacje wypłacone na podstawie zawartych umów cywilno-prawnych na realizację przedsięwzięć proekologicznych – 70,5 mln zł, na dofinansowanie zadań w formie częściowych spłaty rat kapitału wypłacono 4,5 mln zł, dla państwowych jednostek budżetowych przekazano środki w łącznej wysokości 2,9 mln zł, natomiast w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych wypłacono 1,4 mln zł.

W ramach pozycji „inne wydatki dotacyjne” przekazano środki w wysokości 60 tys. zł na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej.

Najniższą kwotowo pozycję wydatków stanowiły koszty działalności i organów biura na które przeznaczono 14,6 mln zł. Zostały one wydatkowane na wynagrodzenia, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe oraz pozostałe koszty operacyjne.

Tabela 26
Struktura wydatków WFOŚiGW w Łodzi w latach 2013–2019

Lp.	Wydatki	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Wydatki bezzwrotne:	78 131	98 308	97 855	86 521	66 151	74 723	79 370
1.1	Dotacje	61 869	76 853	72 449	70 814	50 648	56 440	70 543
1.2	Przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym	8 802	6 202	4 205	6 071	5 249	4 804	2 917
1.3	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	1 714	1 148	1 139	1 355	1 694	1 571	1 384
1.4	Spłaty rat kapitału kredytów bankowych	5 578	13 883	19 823	8 051	8 472	11 617	4 466
1.5	Inne wydatki dotacyjne oraz nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska	168	222	239	230	88	291	60
2.	Wydatki zwrotne – Pożyczki	173 217	169 770	200 119	146 927	76 712	85 640	102 193
3.	Koszty działalności organów i biura Funduszu	16 025	16 688	13 238	16 304	15 270	13 433	14 587
	Razem	267 373	284 766	311 212	249 752	158 133	173 796	196 150

Kierunki finansowania zadań proekologicznych

W 2019 r. WFOŚiGW w Łodzi udzielał wsparcia finansowego na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym częściowo dokonywał umorzeń pożyczek. Zgodnie z „Zasadami...” beneficjenci mogli wskazywać przeznaczenie umorzonej kwoty na realizację innego zadania proekologicznego lub występować z wnioskiem o umorzenie bez konieczności wskazania przeznaczenia środków z częściowego umorzenia na realizację kolejnego zadania proekologicznego.

Tabela 27

Wypłacone środki na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w tym programy priorytetowe i konkursy) oraz umorzone pożyczki w 2019 r. [tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Pożyczki	Dotacje	Przekazanie środków pjb	Dopłaty do oprocentowania kredytów	Spląty rat kapitału kredytu bankowych	Umorzenia	Ogółem
I.	Udzielona pomoc według dziedzin	102 193	70 543	2 917	1 384	4 466	9 820	191 323
1	Ochrona atmosfery	34 122	30 647	102	1 134	4 229	2 928	73 162
2	Ochrona zasobów wodnych	53 563	7 963	0	249	237	4 405	66 417
3	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	8 106	2 932	22	0	0	2 340	13 400
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	4 193	5 472	138	0	0	0	9 803
5	Edukacja ekologiczna	0	9 331	239	0	0	0	9 570
6	Badania naukowe i ekspertyzy/monitoring środowiska	0	1 999	1 625	0	0	0	3 624
7	Pozostałe zadania	2 209	12 199	791	0	0	147	15 346
II.	Umorzenia bez przeznaczenia środków na zadanie proekologiczne						3 070	3 070
III.	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska							60
IV.	Zwrot gminom utraconych dochodów							0

W 2019 r. najwyższe dofinansowanie ponad 73 mln zł, tj. 38,2% ogółu środków przeznaczonych na działalność ustawową udzielono na realizację zadań z dziedziny **Ochrony Atmosfery**. W ramach tej dziedziny wsparcie otrzymały, poza inwestycjami realizowanymi w ramach programów priorytetowych, przedsięwzięcia obejmujące następujące grupy zadań:

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- termomodernizacja obiektów, w tym wymiana źródła ciepła,
- modernizacja i rozbudowa sieci ciepłej,
- pozostałe zadania z ochrony atmosfery.

Celem realizacji zadań z dziedziny Ochrony Atmosfery było ograniczenie poziomu emisji związków siarki, azotu, tlenku węgla i pyłu oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

Na inwestycje z dziedziny **Ochrona Zasobów Wodnych** przeznaczono w 2019 r. ponad 66 mln zł tj. 34,7 % środków na realizację zadań inwestycyjnych z zakresu:

- budowy, rozbudowy, modernizacji oczyszczalni ścieków,
- budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowy sieci kanalizacji deszczowej,
- budowy, rozbudowy sieci kanalizacyjnej,
- budowy, rozbudowy i modernizacji stacji uzdatniania wody oraz ujęć wody (zadania współfinansowane ze środków Unii Europejskiej),

Natomiast na wsparcie zadań z dziedziny **Gospodarka Odpadami i Ochrona Powierzchni Ziemi** przeznaczono ponad 5,7 mln zł, co stanowiło 3,4% udzielonego ogółem wsparcia. Dofinansowanie zadań z tej dziedziny obejmowało następujące grupy zadań:

- usuwanie azbestu,
- selektywna zbiórka odpadów,
- rozbudowa składowiska odpadów,
- likwidacja zagrożeń środowiskowych

W 2019 r. Fundusz, poza programem priorytetowym kierowanym dla osób fizycznych, zawarł 115 umów dotacji na usuwanie azbestu na łączną kwotę 3.735.940,00 zł z beneficjentami z terenu województwa łódzkiego z: jednostkami samorządu terytorialnego, państwową jednostką budżetową, wspólnotą mieszkaniową oraz ze stacją ratownictwa medycznego. Dofinansowane zadania polegały na unieszkodliwieniu odpadów zawierających azbest poprzez ich umieszczenie na składowisku odpadów niebezpiecznych. Usuwane w ramach dofinansowania Funduszu odpady azbestowe pochodzą głównie z pokryć dachowych, ale również z płyt elewacyjnych. Największe wsparcie finansowe przyznano dla gmin: **Łyszkowice, Łowicz, Żelechlinek, Łęki Szlacheckie, Żarnów** oraz **Miasta i Gminy Działoszyn**. Dzięki realizacji wszystkich zadań polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest, unieszkodliwieniu zostanie poddany azbest w szacowanej ilości ok. 11.657 Mg z 4.564 posesji.

Na zadania z dziedziny **Ochrony Przyrody i Krajobrazu** przeznaczono ponad 13,4 mln zł, tj. 7,0% ogółu środków, które zostały skierowane na:

- prace leczniczo-pielęgnacyjne drzew, w tym pomników przyrody,
- rewaloryzacje parków,
- zwiększenie terenów zieleni,
- czynną ochronę gatunkową.

Natomiast w ramach dziedziny **Badania Naukowe i Ekspertyzy/Monitoring Środowiska** Fundusz przeznaczył na realizację ponad 3,6 mln zł, co stanowiło 1,9% ogółu środków, na zadania zakwalifikowane do następujących grup: plan gospodarki niskoemisyjnej, zakup osprzętu, urządzeń i aparatury, zakup oprogramowania, program wojewódzki, opracowanie studium, program ochrony przed hałasem, prace badawcze.

Na zadania w ramach dziedziny **Pozostałe Zadania Ochrony Środowiska** Fundusz w 2019 r. przeznaczył ponad 15,3 mln zł, co stanowiło 8,2 % ogółu środków zakwalifikowanych do następujących grup nadzwyczajnych zagrożeń środowiska (usuwanie skutków działań żywiołów i poważnych awarii) oraz innych zadań ochrony środowiska.

W 2019 r. na działania w ramach dziedziny **Edukacja Ekologiczna** Fundusz przeznaczył ponad 9,6 mln zł, co stanowiło 5,0% ogółu środków.

CELE ŚRODOWISKOWE - dziedzinowe

Celami horizontalnymi Funduszu realizowanymi w każdym z ww. dziedzinowych celów środowiskowych Strategii są:

- ➔ poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z Traktatu Akcesyjnego;
- ➔ pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną;
- ➔ wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, niskoemisyjność gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, w tym rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobieganiu powstawaniu lub ograniczeniu emisji do środowiska;
- ➔ zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych;
- ➔ wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa łódzkiego poprzez edukację ekologiczną.

Realizacja założeń przyjętych w Strategii pozwoli osiągnąć cel generalny wyznaczony dla wszystkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W Strategii wprowadzono wskaźniki ekologiczne służące do monitorowania osiągnięcia celów i zadań długoterminowych związanych z aspektami pośrednimi tj:

Priorytet – OCHRONA POWIETRZA:

- ograniczenie lub uniknięcie emisji do powietrza: dwutlenku węgla, tlenków siarki, tlenków azotu, pyłów (Mg/rok);
- liczba wdrożonych rozwiązań wykorzystujących odnawialne źródła energii (szt.).

Priorytet – OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI:

- liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (RLM);
- liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów (szt.);
- liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej (osoby).

Priorytet – GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI:

- usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest (Mg);
- ilość odpadów poddanych procesowi biologicznego przetwarzania (mg/rok);
- powierzchnia zrehabilitowanych terenów (ha).

Priorytet – OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ:

- powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów (ha);
- powierzchnia terenów zieleni/parków, na terenie których przeprowadzono prace leczniczo-pielęgnacyjne lub nasadzenia (ha);
- liczba gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, chronionych w wyniku wsparcia (szt.).

Priorytet – INNE DZIAŁANIA OCHRONY ŚRODOWISKA I PROJEKTY MIĘDZYDZIEDZINOWE :

- liczba opracowanych programów, planów z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (szt.);
- liczba zrealizowanych projektów z zakresu edukacji ekologicznej.

Raport z monitoringu Strategii działania corocznie przedstawiany jest Radzie Nadzorczej podczas prezentowania Sprawozdania z działalności.

PLANOWANE EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z ZAWARTYCH W LATACH 2014–2019 UMÓW POŻYCZEK, DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW PAŃSTWOWYM JEDNOSTKOM BUDŻETOWYM

Planowane efekty ekologiczne i rzeczowe wynikające z umów o dofinansowanie zawartych z Funduszem w latach 2014–2019 zostały zaprezentowane w poniższych tabelach. Analiza przedstawionych danych liczbowych pozwala ocenić stopień realizacji zaplanowanych efektów w poszczególnych latach.

Z uwagi na to, iż realizowane zadania przy współfinansowaniu Funduszu w większości są zadaniami inwestycyjnymi i w dużej mierze wieloletnimi to efekty ekologiczne i rzeczowe uzyskiwane są w okresie kilku lat od daty zawarcia umowy. Ma to miejsce w zakresie zadań realizowanych z dziedziny Ochrona Powietrza, gdzie planuje się osiągnięcie efektów ekologicznych latach 2020–2023. Jak widać z przedstawionych poniżej danych niektóre wartości planowanych efektów w wyniku realizacji zadania ulegają zmniejszeniu. Szczególnie widoczne jest to w zadaniach realizowanych w ramach dziedziny Ochrony Zasobów Wodnych. Zmiany wielkości osiągniętych efektów w odniesieniu do planowanych wynikają m.in. z faktu, iż część umów o dofinansowanie zawierana jest przez Fundusz jeszcze przed wyłonieniem wykonawcy zadania. Ma to znaczący wpływ na koszty i zakres rzeczowy zadania, co w konsekwencji przekłada się na osiągnięte efekty ekologiczne i rzeczowe.

Często na etapie realizacji dokonywane są zmiany w zakresie rzeczowym zadania spowodowane zarówno rezygnacją Beneficjentów końcowych z części zadań lub innymi nieprzewidzianymi okolicznościami.

Weryfikacja wykonanych zakresów rzeczowych i osiągniętych efektów ekologicznych następuje po zakończeniu zadania i przeprowadzeniu przez Fundusz kontroli.

W obecnej edycji Deklaracji za 2019 rok uzupełniono tabele o efekty ekologiczne i rzeczowe osiągnięte dla umów zawartych w latach 2014–2019 oraz przedstawiono plany i ich realizację w 2019 r.

Tabela 28

Efekty ekologiczne wynikające z umów zawartych w latach 2014–2019 r. Ochrona Powietrza

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Redukcja emisji CO	Mg/rok	2014	329,00	184,41	0,00	184,41
		2015	290,90	303,36	0,00	303,36
		2016	153,76	127,20	8,13	135,33
		2017	248,80	102,41	136,49	238,90
		2018	139,7	3,33	87,52	90,85
		2019	265,92	-	0,00	0,00
Redukcja emisji CO ₂	Mg/rok	2014	22.603,52	21.742,08	0,00	21.742,08
		2015	26.288,64	27.105,32	0,00	27.105,32
		2016	11.906,47	9.933,37	590,07	10.523,44
		2017	39.935,53	6.249,11	15.048,25	21.297,36
		2018	42.349,84	169,70	6.053,85	6.223,55
		2019	20.194,4	-	0,00	0,00
Redukcja emisji NO _x	Mg/rok	2014	40,66	39,00	0,00	39,00
		2015	39,66	40,13	0,00	40,13
		2016	16,70	16,10	0,65	16,75
		2017	80,75	16,84	24,25	41,09
		2018	54,45	0,17	11,15	11,32
		2019	28,61	-	0,00	0,00
Redukcja emisji pyłu	Mg/rok	2014	243,31	240,15	0,00	240,15
		2015	256,23	261,63	0,00	262,63
		2016	177,71	249,82	1,70	251,52
		2017	312,43	43,04	74,08	117,12
		2018	140,41	0,59	32,06	32,65
		2019	75,00	-	0,00	0,00
Redukcja emisji SO ₂	Mg/rok	2014	2.121,62	209,63	2.347,07	2.556,70
		2015	512,12	169,71	0,00	169,71
		2016	87,08	73,37	4,42	77,79
		2017	539,58	68,44	166,26	234,70
		2018	257,37	0,87	32,54	33,41
		2019	156,86	-	0,00	0,00

Tabela 29

Efekty rzeczowe i ekologiczne wynikające z umów zawartych w 2014–2019 r. Ochrona Zasobów Wodnych

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Oczyszczalnia ścieków						
Liczba (budowa/ rozbudowa/ modernizacja)	szt.	2014	4	4	0	4
		2015	3	3	0	3
		2016	3	3	0	3
		2017	6	3	3	6
		2018	7	2	4	6
		2019	4	-	1	1
Przepustowość	m ³ /dobę	2014	10.150,00	9.762,76	0	9.762,76
		2015	8.356,40	8.356,40	0	8.356,40
		2016	246,48	246,48	0	246,48
		2017	862,4	643	219,40	862,4
		2018	1.571,00	281	710	991
		2019	1.161,25	-	71,25	71,25
Przydomowe oczyszczalnie ścieków						
Ilość	szt.	2014	181	180	0	180
		2015	799	799	0	799
		2016	8	8	0	8
		2017	166	165	1	166
		2018	373	114	258	372
		2019	90	-	90	90
Przepustowość	m ³ /dobę	2014	132,43	128,35	0,00	128,35
		2015	745,50	735,50	0,00	735,50
		2016	5,19	5,19	0,00	5,19
		2017	139,12	136,6	2,52	139,12
		2018	293,31	76,4	62,75	139,15
		2019	72,45	-	72,45	72,45
Sieć kanalizacyjna sanitarna						
Długość	mb	2014	112.925,73	115.432,74	0,00	115.432,74
		2015	129.722,53	114.121,68	0,00	114.121,68
		2016	21.784,57	20.561,59	0,00	20.561,59
		2017	147.965,62	55.974,36	56.613,99	112.588,35
		2018	94.300,20	11.756,82	68.367,60	80.124,42
		2019	118.170,68	-	24.480,29	24.480,29
Ilość odejść bocznych	szt.	2014	2.037	2.279	0	2.279
		2015	1.701	1.704	0	1.704
		2016	423	430	0	430
		2017	2.588	835	1.404	2.239
		2018	2.404,00	271	1.541	1.812
		2019	1.965	-	509	509

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Ilość ścieków	m ³ /rok	2014	295.824,96	205.254,70	0,00	205.254,7
		2015	200.961,20	82.253,60	16.556,00	98.809,60
		2016	103.856,50	152.915,54	8.030,00	160.945,54
		2017	435.229,95	124.054,00	0	124.054
		2018	305.942,75	0	0	0
		2019	235.499,41	-	350,4	350,4
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	RLM	2014	11.159	7.410	0	7.410
		2015	11.343	12.967,5	521	13.488,5
		2016	9.334	6.294,5	220	6.514,5
		2017	16.216	1.153	4.511	5.664
		2018	24.765	0	1.787	1.787
2019	12.917	-	188	188		
Sieć kanalizacyjna deszczowa						
Długość	mb	2014	5.933,37	6.099,80	0,00	6.099,80
		2015	6.426,27	5.412,44	0,00	5.412,44
		2016	5048,44	5.057,82	0,00	5.057,82
		2017	11.972,44	7.374,11	4.624,96	11.999,07
		2018	5.751,14	1.338,08	2.352,79	3.690,87
		2019	3.678,14	-	2.140,59	2.140,59
Ilość ścieków	m ³ /rok	2014	238.483,00	238.423,02	0,00	238.423,02
		2015	63.905,56	53.937,54	0,00	53.937,54
		2016	100.052,23	100.052,23	0,00	100.052,23
		2017	92.634,87	82.717,00	0,00	82.717,00
		2018	80.213,00	37.792,48	31.379,51	69.171,99
		2019	32.529,50	-	17.669,50	17.669,50
Retencja						
Zwiększenie pojemności retencyjnej zbiorników wodnych	m ³	2014	90.943,00	90.943,00	0,00	90.943,00
		2015	65.479,00	66.399,00	0,00	66.399,00
		2016	25.313,00	25.313,00	0,00	25.313,00
		2017	0	0	0,00	0
		2018	0	0	0,00	0
		2019	0	-	0,00	0
Regulacja rzek, budowa i przebudowa wałów i rowów	mb	2014	1.335,00	1.335,00	0,00	1.335,00
		2015	24.388,00	24.388,00	0,00	24.388,00
		2016	27.272,50	27.272,50	0,00	27.272,50
		2017	363,00	380,00	0,00	380,00
		2018	0	0	0,00	0
		2019	0	-	0,00	0

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Obszar objęty oddziaływaniem	ha	2014	8.065,29	7.965,29	0,00	7.965,29
		2015	7.235,00	7.235,00	0,00	7.235,00
		2016	18.855,00	18.855,00	0,00	18.855,00
		2017	30.871,4	7.081,4	0,00	7.081,4
		2018	0	0	0	0
		2019	0	-	0	0
Liczba ludności objęta środkami ochrony przeciwpowodziowej	osoba	2014	51.130	51.637	0	51.637
		2015	184.000	184.000	0	184.000
		2016	1.080.506	1.080.496	0	1.080.496
		2017	800.109	800.108	0	800.108
		2018	0	0	0	0
		2019		-	0	0
Sieć wodociągowa i SUW						
Budowa/ przebudowa SUW	szt.	2014	4	4	0	4
		2015	14	14	0	14
		2016	9	9	0	9
		2017	9	6	3	9
		2018	4	1	3	4
		2019	6	-	3	3
Długość wodociągu	mb	2014	20.940,63	21.036,79	0	21.036,79
		2015	80.149,10	82.379,52	0	82.379,52
		2016	26.183,00	26.360,65	0	26.360,65
		2017	32.220,00	21.425,81	10.112,97	31.538,78
		2018	55.058,60	19.373,83	34.798,82	54.172,65
		2019	22.588,00	-	8.493,02	8.493,02
Ilość przyłączy wodociągowych	szt.	2014	312	243	0	243
		2015	517	538	1	539
		2016	236	155	62	217
		2017	307	197	52	249
		2018	498	0	73	73
		2019	310	-	0	0
Ilość wody dostarczanej	m ³ /rok	2014	34.417,90	37.894,90	0	37.894,90
		2015	253.065,50	212.120,20	36.228,50	248.348,70
		2016	131.822,00	114.450,09	6.865,60	121.315,69
		2017	176.809,56	41.720,30	44.556,28	86.276,58
		2018	140.250,80	0	5.329,00	5.329,00
		2019	52.749,80	-	0	0

Tabela 30

Przykładowe efekty rzeczowe i ekologiczne wynikające z umów zawartych w 2014–2019 r.
Ochrona Ziemi

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg	2014	1.092,63	4.698,64	0	4.698,64
		2015	3.573,06	3.644,93	0	3.644,93
		2016	4.488,06	4.530,97	0	4.530,97
		2017	10.848,24	10.656,17	0	10.656,17
		2018	10.983,63	10.234,76	781,87	11.016,63
		2019	11.646,47	-	10.234,40	10.234,40
Zmniejszenie strumienia odpadów kierowanych do składowania	Mg/rok	2014	5.954,00	14.580,49	0,00	14.580,49
		2015	11.250,00	17.231,71	0,00	17.231,71
		2016	39.493,80	0	32.491,50	32.491,50
		2017	0	0	0	0
		2018	46.300,00	0	0	0
		2019	0	-	0	0
Ilość odpadów przeznaczonych do odzysku i recyklingu	Mg/rok	2014	1.160,00	3.672,50	0	3.672,50
		2015	540,00	4.157,60	0	4.157,60
		2016	98.613,00	0	0	0
		2017	1.945	0	0	0
		2018	0	0	0	0
		2019	0	-	0	0
Budowa/modernizacja instalacji przetwarzania odpadów	szt.	2014	2	2	0	2
		2015	3	3	0	3
		2016	1	1	0	1
		2017	1	1	0	1
		2018	1	1	0	1
		2019	0	-	0	0

Tabela 31

Przykładowe efekty rzeczowe i ekologiczne wynikające z umów zawartych w 2014–2019 r.
Ochrona Przyrody i Krajobrazu

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Prace leczniczo pielęgnacyjne, konserwacja i rekonstrukcja zieleni: drzewa i krzewy, pomniki przyrody	szt.	2014	18.916	16.255	0	16.255
		2015	16.086	20.023	0	20.023
		2016	6.791	4.550	0	4.550
		2017	6.151	5.881	18	5.899
		2018	5.615	1.272	2.470	3.742
		2019	2589	-	1.108	1.108
Nowe nasadzenia: drzewa, krzewy, rośliny	szt.	2014	99.250	83.212	0	83.212
		2015	141.864	170.989	0	170.989
		2016	92.089	92.103	0	92.103
		2017	34.331	17.775	2.380	20.155
		2018	48.182	6.970	31.269	38.239
		2019	16.149	-	7.140	7.140
Powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemu	ha	2014	94,31	96,11	0	96,11
		2015	57,45	56,75	0	56,75
		2016	60,81	51,70	0	51,70
		2017	51,70	51,70	0	51,70
		2018	56,18	51,70	0	51,70
		2019	12,60	-	0	0
Powierzchnia terenów zieleni/parków, na których przeprowadzono prace pielęgnacyjne/nowe nasadzenia	ha	2014	442,03	423,99	0	423,99
		2015	448,47	417,78	0	417,78
		2016	376,08	365,32	39,61	404,93
		2017	375,96	375,88	15,69	391,57
		2018	339,10	42,39	341,57	383,96
		2019	173,15	-	0,18	0,18

Tabela 32

„Przykładowe efekty rzeczowe wynikające z umów zawartych w 2014–2019 r.
Badania Naukowe i Ekspertyzy, Pozostałe Zadania Ochrony Środowiska”

Wyszczególnienie	Jednostki	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Samochód pożarniczy	szt.	2014	28	28	0	28
		2015	24	24	0	24
		2016	31	30	0	30
		2017	48	47	0	47
		2018	35	35	0	35
		2019	32	-	32	32

Samochód specjalny	szt.	2014	4	4	0	4
		2015	4	4	0	4
		2016	10	10	0	10
		2017	7	7	0	7
		2018	1	1	0	1
		2019	3	-	3	3
Samochód terenowy	szt.	2014	4	4	0	4
		2015	2	2	0	2
		2016	1	1	0	1
		2017	0	0	0	0
		2018	0	0	0	0
		2019	4	-	4	4
Zestaw hydrauliczny	szt.	2014	13	13	0	13
		2015	1	1	0	1
		2016	18	18	0	18
		2017	4	4	0	4
		2018	0	0	0	0
		2019	0	-	0	0
Zestaw przeciwpowodziowy (geowłóknina, agregat prądotwórczy, stacja meteorologiczna, stacja hydrologiczna, sprzęt do likwidacji skutków żywiołów i katastrof)	szt.	2014	8	8	0	8
		2015	5	5	0	5
		2016	510	510	0	510
		2017	0	0	0	0
		2018	0	0	0	0
		2019	1	-	1	1
Pozostały sprzęt specjalistyczny (aparaty powietrzne, sygnalizatory bezruchu, drabiny przenośne, pilarki do betonu, systemy wczesnego ostrzegania, rozpieracze ramieniowe, nożyce, rozdrabniarki, zestaw do telewizyjnego monitoringu sieci kanalizacyjnej, zestaw do czyszczenia kanalizacji, namioty dekontaminacyjne, skokochrony, poduszki wysokociśnieniowe, kamery rewizyjne)	szt.	2014	19	19	0	19
		2015	13	13	0	13
		2016	38	38	0	38
		2017	134	45	24	69
		2018	0	0	0	0
		2019	3.529	-	3.529	3.529
Monitoring środowiska oraz wspomaganie zadań realizowanych przez WIOŚ	liczba zadań	2014	3	3	0	3
		2015	4	4	0	4
		2016	5	5	0	5
		2017	7	7	0	7
		2018	12	12	0	12
		2019	2	-	2	2

Wyszczególnienie	Jednostki	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Programy wojewódzkie oraz programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	liczba zadań	2014	4	3	0	3
		2015	13	14	0	14
		2016	12	12	0	12
		2017	5	5	0	5
		2018	6	1	5	6
		2019	5	-	3	3

Tabela 33

Przykładowe efekty rzeczowe wynikające z umów zawartych w 2014–2019 r. Edukacja Ekologiczna

Wyszczególnienie	Jednostki	Rok zawarcia umowy	Planowany efekt	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2018	Efekt osiągnięty w 2019 roku	Suma efektów osiągniętych za lata 2014–2019
Jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne uczestniczące w konkursach	liczba podmiotów	2014	1.064	1.131	0	1.131
		2015	112	109	0	109
		2016	123	115	0	115
		2017	3	3	0	3
		2018	3	0	3	3
		2019	0	-	0	0
Szacunkowa liczba osób bezpośrednio objętych edukacją ekologiczną	osoby	2014	332.089	350.438	0	350.438
		2015	6.628.135	5.168.393	0	5.168.393
		2016	434.853	193.955	0	193.955
		2017	954.268	1.003.666	0	1.003.666
		2018	252.690	44.456	188.589	233.045
		2019	289.360	-	99.232	99.232
Konferencje, seminaria, sympozja i szkolenia	szt.	2014	1.783	2.273	0	2.273
		2015	3.913	2.137	0	2.137
		2016	2.067	1.967	0	1.967
		2017	1578	1.604	0	1.604
		2018	1.715	207	1.279	1.486
		2019	1.697	-	216	216
Liczba konkursów w ramach programów ekologicznych	szt.	2014	1.245	1.170	0	1.170
		2015	1.061	1.025	0	1.025
		2016	767	754	0	754
		2017	688	699	0	699
		2018	586	89	523	612
		2019	613	-	68	68

Liczba wycieczek	szt.	2014	1.975	1.774	0	1.774
		2015	1.677	1.841	0	1.841
		2016	1.200	1.156	0	1.156
		2017	1.322	1.356	0	1.356
		2018	1.114	141	898	1.039
		2019	1.188	-	235	235
Nasadzenia, zakup roślin	szt.	2014	20.258	17.792	0	17.792
		2015	13.519	10.396	0	10.396
		2016	537	530	0	530
		2017	0	0	0	0
		2018	31.311	0	26.963	26.963
		2019	11.939	-	0	0
Zakup książek	szt.	2014	12.950	17.350	0	17.350
		2015	110	110	0	110
		2016	38	38	0	38
		2017	10	11	0	11
		2018	0	0	0	0
		2019	80	-	91	91
Ogródki dydaktyczne	szt.	2014	42	42	0	42
		2015	32	32	0	32
		2016	0	0	0	0
		2017	0	0	0	0
		2018	107	0	107	0
		2019	48	-	0	0
Ekopracownie	szt.	2014	236	236	0	236
		2015	167	167	0	167
		2016	167	167	0	167
		2017	50	50	0	50
		2018	0	0	0	0
		2019	95	-	0	0
Zakup pomocy dydaktycznych	szt.	2014	34.984	24.085	0	24.085
		2015	28.101	24.824	0	24.824
		2016	19.918	22.914	0	22.914
		2017	19.375	19.428	0	19.428
		2018	10.043	62	9.976	10.038
		2019	17.921	-	199	199
Nakład publikacji/wydawnictwa	szt.	2014	414.277	438.267	0	438.267
		2015	381.171	362.744	0	362.744
		2016	336.750	347.791	0	347.791
		2017	237.115	244.615	0	244.615
		2018	84.856	11.640	71.868	83.508
		2019	147.463	-	83.075	83.075

Realizacja efektów ekologicznych i rzeczowych wynikających z umów podpisanych w latach 2014–2019 jest kontrolowana i weryfikowana, będzie prezentowana w kolejnych edycjach deklaracji środowiskowej.

➤ Działalność promocyjna

W 2019 r. w Funduszu prowadzono działalność promocyjną na podstawie „Strategii działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2017–2020 r. Działalność Funduszu promowano podczas:

- **Dożynek Województwa Łódzkiego**, które odbyły się w dniu 25.08.2019 r. na terenie stadniny koni w Walewicach,
- **spotkań informacyjnych** organizowanych we współpracy ze Starostwami Powiatowymi we wrześniu 2019 r. w:
 - **Brzezinach** dla gmin z powiatów: łódzkiego wschodniego, brzezińskiego i skierniewickiego oraz Miasta Łódź (21 gmin),
 - **Tomaszowie Mazowieckim** dla gmin z powiatów: tomaszowskiego i rawskiego (17 gmin),
 - **Sieradzu** dla gmin z powiatów: sieradzkiego, zduńskowolskiego, łaskiego, pabianickiego (27 gmin),
 - **Wieluniu** dla gmin z powiatów: wieluńskiego i wieruszowskiego (17 gmin),
 - **Pajęcznie** dla gmin z powiatów: pajęczańskiego, radomskiego, bełchatowskiego (30 gmin),
 - **Opocznie** dla gmin z powiatów: opoczyńskiego i piotrkowskiego (19 gmin),
 - **Poddębicach** dla gmin z powiatów: poddębickiego i zgierskiego (15 gmin),
 - **Łowiczu** dla gmin z powiatów: łowickiego, kutnowskiego i łęczyckiego (28 gmin).

Ogółem w wymienionych powyżej spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele 174 gmin z terenu województwa łódzkiego. Ponadto w siedzibie WFOŚiGW w Łodzi zorganizowano spotkania informacyjne skierowane do przedsiębiorstw i zakładów energetyki ciepłej oraz spółdzielni mieszkaniowych. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele 23 PEC/ZEC oraz ponad 30 spółdzielni mieszkaniowych z terenu woj. łódzkiego.

Ponadto, Fundusz prowadził także inne działania promocyjne poprzez:

- stronę internetową www.wfosigw.lodz.pl,
- profil WFOŚiGW w Łodzi na portalu społecznościowym Facebook, który polubiło dotychczas 1266 osób; (wzrost o 218 subskrybentów),
- artykuły w miesięczniku RADA (wydawanego przez Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszowicach),
- współpracę z Radiem Łódź i emisję 20 audycji edukacyjno-informacyjnych pn. „Jestem EKO”,
- współpracę z Telewizją Polską Oddział w Łodzi i produkcję oraz emisję 8-odcinkowego programu informacyjno-promocyjnego pod hasłem „Eko Inwestycje” na temat oferty WFOŚiGW w Łodzi (programy priorytetowe, konkursy),
- współpracę z portalem internetowym TuŁódź przy produkcji oraz publikacji 6-ściu filmów edukacyjno-promocyjnych dotyczących programów priorytetowych WFOŚiGW w Łodzi oraz obszarów wsparcia dla beneficjentów z województwa łódzkiego, w tym publikacje 6 artykułów sponsorowanych na portalu i w mediach społecznościowych TuŁódź,
- uroczystości podpisania umów z OSP z terenu województwa łódzkiego w ramach programu priorytetowego „Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt służący ograniczeniu lub likwidacji zagrożeń dla środowiska”. Uroczystości odbyły się w dniach: 11.07.2019 r.

w Gorzkowicach, 12.07.2019 r. w Rogóżnie oraz kolejnych 6 spotkań w dniach 1–3.10.2019 r. w siedzibach Powiatowych Komend Straży Pożarnej w: Łowiczu, Tomaszowie Mazowieckim, Poddębicach, Sieradzu, Bełchatowie oraz w Piotrkowie Trybunalskim.

Podsumowaniem działań promocyjnych była uroczystość, która odbyła się 18 grudnia 2019 r. w siedzibie Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, podczas której Prezes Zarządu WFOŚiGW w Łodzi Wojciech Miedzianowski podsumował realizację programów oraz innych zadań Funduszu w 2019 roku. Ponadto podczas tej uroczystości rozstrzygnięta została VI edycja Konkursu „Ekologiczny magister i doktor”, a laureatom wręczono nagrody.

Edukacja ekologiczna w siedzibie Funduszu

W 2019 r. w siedzibie WFOŚiGW w Łodzi kontynuowana była edukacja ekologiczna poprzez prowadzenie zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży z terenu województwa łódzkiego. W roku sprawozdawczym w zajęciach tych wzięło udział **1.568 osób**, w tym **1.494 dzieci**.

Tematyka zajęć była dostosowana do wieku uczestników oraz ich możliwości intelektualnych. Przygotowana oferta zajęć była skierowana m.in. do dzieci z placówek przedszkolnych, uczniów szkół podstawowych i szkół średnich oraz do uczniów szkół specjalnych i ośrodków szkolno-wychowawczych z terenu woj. łódzkiego. W okresie wakacji przygotowano także ofertę dla grup zorganizowanych spędzających wakacje w miejscu zamieszkania.

Warsztaty ekologiczne składały się najczęściej z dwóch etapów edukacji prowadzonej na ścieżce ekologicznej, która znajduje się wokół budynku Funduszu oraz zajęć w sali edukacyjno-konferencyjnej. Podczas zajęć uczestnicy oglądali krótkie materiały filmowe związane z tematyką zajęć, rozwiązywali quizy i krzyżówki, tworzyli plakaty oraz krótkie scenki teatralne.

Fot. 7. Po zajęciach z zakresu edukacji ekologicznej na terenie Funduszu.

Tabela 34

Zestawienie zajęć w pracowni edukacji ekologicznej w roku 2019

Typ placówki	Ilość grup [szt.]	Liczba dzieci i młodzieży [szt.]	Liczba opiekunów [szt.]	Łączna liczba osób [szt.]
Przedszkole	18	354	47	401
Szkoła podstawowa	42	1045	16	1061
Szkoły średnie	4	63	4	67
OSW/szkoły specjalne	2	32	7	39
Razem	66	1494	121	1568

- www.wfosigw.lodz.pl.pl;
- profil WFOŚiGW w Łodzi na portalu społecznościowym Facebook, który polubiło ponad 1.050 osób.

Uczestnictwo pracowników w systemie EMAS i współdziałanie ze społecznością lokalną

Ważnym elementem efektywnego funkcjonowania systemu EMAS jest zaangażowanie wszystkich pracowników oraz wsparcie, którego udziela najwyższe kierownictwo. Fundusz jako instytucja przyjazna środowisku motywuje pracowników do podejmowania kolejnych działań w zakresie ochrony środowiska.

Pracownicy Biura uczestniczą w identyfikacji i ocenie aspektów środowiskowych, w identyfikacji ryzyk i szans, w przygotowywaniu kolejnych edycji Deklaracji środowiskowej.

W celu utrzymania w Funduszu Zintegrowanego Systemu Zarządzania Prezes Zarządu powołał Zespół, którego zadaniem jest m.in. opracowanie corocznej Deklaracji Środowiskowej zgodnie z wymogami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 1221/2009 z dnia 25.11.2009 r. (EMAS) oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) r 2017/1505 z dnia 28.08.2017 r. zmieniające Załączniki I, II i III Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) r. 1221/2009 z dnia 25.11.2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Ponadto w zakresie współdziałania ze społecznością lokalną Fundusz prowadzi między innymi spotkania informacyjne, warsztaty z potencjalnymi Beneficjentami. Celem tych działań jest poszerzenie wiedzy na temat kryteriów i zasad udzielania pomocy finansowej.

Doradcy energetyczni wspierają mieszkańców województwa łódzkiego w planowaniu, wdrażaniu inwestycji w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii ze wskazaniem dostępnych na rynku możliwości finansowania tych inwestycji.

Doradcy energetyczni WFOŚiGW w Łodzi prowadzili szereg szkoleń dotyczących warunków i zasad korzystania z Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, podczas których poruszano kwestie regulacji programowych, poprawnego wypełniania wniosku o dofinansowanie oraz procesu aplikowania, uzyskania i rozliczania dofinansowania.

W dniach od 9 do 11 maja 2019 r. doradcy energetyczni WFOŚiGW w Łodzi brali udział w obchodach Dni Otwartych Funduszy Europejskich. Punkt informacyjny Funduszu można było odwiedzić w Łowiczu, Zduńskiej Woli i Tomaszowie Mazowieckim. Przez 3 dni udzielano doradztwa w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii oraz źródeł finansowania takich inwestycji. Szczególnym zainteresowaniem cieszył się Program Priorytetowy „Czyste Powietrze”.

WFOŚiGW w Łodzi aktywnie uczestniczył w przygotowaniu i przeprowadzeniu VII Międzynarodowego Kongresu Biogospodarki w październiku 2019 r. Przedstawiciele Funduszu brali czynny udział w kilku panelach tematycznych w charakterze prelegentów.

Na podstawie podpisanego w 2018 r. porozumienia pomiędzy WFOŚiGW w Łodzi a Narodowym Instytutem Samorządu Terytorialnego kontynuowana jest współpraca w zakresie wspierania i rozwoju jednostek samorządu terytorialnego w obszarze zadań realizowanych przez Fundusz i przeznaczonych dla tych jednostek. W dniu 21 marca 2019 r. odbyło się spotkanie informacyjne zorganizowane dla przedstawicieli gmin i powiatów województwa łódzkiego dotyczące możliwości uzyskania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Łodzi w 2019 r. Spotkanie odbyło się w siedzibie Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego, który był współorganizatorem tego wydarzenia.

W ramach współpracy z uczelniami wyższymi, WFOŚiGW w Łodzi wspólnie z Uniwersytetem Medycznym w Łodzi zorganizował Konferencję pn. „Budujemy Zielony Kampus – doradztwo

energetyczne dla zrównoważonego rozwoju”, podczas której propagowano idee zrównoważonego rozwoju. W Konferencji wzięli udział przedstawiciele uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego oraz sektora prywatnego, którzy dyskutowali na temat odnawialnych źródeł energii, doradztwa energetycznego oraz wpływu środowiska na zdrowie człowieka. Była to pierwsza taka inicjatywa w Polsce, która ma na celu wykorzystanie potencjału szkół wyższych w kształtowaniu proekologicznych postaw wśród społeczności akademickiej.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi od wielu lat prowadzi własną stronę internetową pod adresem: www.wfosigw.lodz.pl, na której umieszczone są wszystkie najważniejsze informacje dotyczące jego działalności. Jest ona na bieżąco aktualizowana i stanowi najbardziej popularne źródło pozyskiwania informacji przez beneficjentów, co potwierdziły przeprowadzone za 2019 rok badania ankietowe. Ponad 90% ankietowanych wskazało stronę internetową jako źródło informacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania ze środków Funduszu. Na stronie znajdują się informacje dotyczące m.in. struktury Funduszu ze wskazaniem danych kontaktowych do pracowników, dokumenty Funduszu: Strategia działania na lata 2017–2020, Plan Działalności, sprawozdanie z działalności, zasady udzielania pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW w Łodzi, harmonogram naborów wniosków, programy priorytetowe i formularze wniosków.

Na stronie internetowej Funduszu znajdują się również informacje związane z funkcjonującym Zintegrowanym Systemem Zarządzania, w zakładce „EMAS” zamieszczona jest aktualna edycja Deklaracji Środowiskowej oraz adres email, za pośrednictwem którego istnieje możliwość zadawania pytań, udzielania odpowiedzi i prowadzenie dialogu ze społecznością lokalną w zakresie oddziaływania na środowisko przez WFOŚiGW w Łodzi. W związku z tym, że strona internetowa Funduszu jest podstawowym źródłem informacji dla beneficjentów, w **styczniu 2019 roku została uruchomiona nowa strona internetowa WFOŚiGW w Łodzi, która spełnia wymagania WCGA 2.0., jest bardziej przejrzysta, czytelna i intuicyjna.**

Szybkim i sprawdzonym sposobem przekazywania przez Fundusz informacji jest prowadzony od 2012 roku profil na portalu społecznościowym Facebook. Ukazują się na nim posty dotyczące bieżącej działalności WFOŚiGW w Łodzi, informacje o programach priorytetowych, ogłaszanych konkursach oraz ważne informacje dotyczące stanu środowiska, w tym jego zagrożeń i ochrony.

W sprawie pytań i uwag dotyczących tego dokumentu oraz oddziaływania środowiskowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi prosimy o kontakt z Panią Marzeną Ciechulską (mciechulska@wfosigw.lodz.pl).